

Elsetia

Q $\frac{4}{2}$

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

Al-16, E, 31

~~21-f-55~~

~~21.3.53~~

51
Bibl. Soc. Coll. Mem. Soc. S. S.

GEOR:
GII COELII LV-
SITANI DE PA-
TIENTIA CHRI-
STIANA LIBER
VNVS.

*Itē nōnulla alia quæ
in fine uidebis.*

M. D. XL.

SA. JE. A. N. Z.

BIBLIOTECA M.
ROMANA
VATICANA

EXCELLENTISSIMO PRIN

cipi & reuerendissimo domino D. Henrico Infanti
Portugallia, Archiepiscopo Braçarēsi & His-
paniarū Primati Georgius Coelius Lusitanus Sa-
lutem plurimam dicit.

*V*m nuper paucis diebus feriārer, & ad
musarū studia diuerterē Princeps illustris-
sime, ut ocij mei ratio mihi constaret libuit
christianam patientiam pulcherrimū ma-
ximi Dei munus carmine heroico celebrare. Non quōd
id admodum necesse ducerem: qui eam prouinciam à san-
ctissimis eruditissimisque uiris summa cum laude susce-
ptam uiderem: sed quia ipsius partibus pertractādis ani-
mum meum ad eam colendam magis confirmatū iri spe-
rabā. Quid enim in uita pulchrius? quid Deo acceptius
patientia christiana? Hæc uelut gladius quidā anceps
duabus acerrimis freta sororibus continentia, & tolerā-
tia nūc rebelles affectus domat, & antiquo cum serpē-
te confligit, nunc recti honestatisque causa res arduas,
atque difficillimas audet perpeti: nec eam impatien-
tis demonis iniustitia de gradu mouere potest. Hæc in-
quam fortitudinis comes perpetua quæ admodum à ue-
ra domini nostri Iesu Christi dilectione profecta est.

qui

qui nobis in summum patiētiae exēplar datus est: ita nō sine eiusdem Dei optimi maximi gratia mortalibus concedi potest. Per hanc ad cælū sancti prophetae, Christiq; martyres ascenderunt: per hanc uetustissimi philosophorū eius sapiētiae dono quae à natura profecta est. æternum decus meruerūt. Hæc Socratem, Anacharsim, Xenocratem, Polemonem, Pythagoram, eiusque filiā Damō (ut reliquos taceam) laudibus euexit: hæc postremo antiquos Heroas, Persarumque regulos (quod Plato testatur) formauit, atque erudit. Salue uirtutū omnium custos indefessa: Salue hūanæ infirmitatis remedium, contraque omnia uitæ incommoda præsidium singulare, tu mentem erigis: tu intercutibus stupris mederis: tu labores doloresque mitigas: tu paruo contētos: tu beatos facis: tibi nos totos tradimus: tibi dum uitam agimus nos in perpetuum sacramus. Denique qui se patientiæ armis cinxerit eiusque consuetudine animū offirmauerit: huic ne grauiissimi quidē fortunæ casus negociū exhibuerint. Sed ut ad te Princeps humanissime redeam cuiusnam potius hoc opusculū dicari debuit: q̄ tibi? Qui non minus hæc q̄ cæteris præstas uirtutibus: in quo summa regij sanguinis nobilitas ita cum summis ingenij dotibus coniuncta est: ut utraque res alteri eximio decori sit & ornamento. Nēpe præter cætera quæ ad

a ij

bene

bene beateq; niuendum conducunt illud etiam perpetuo
meditaris. Quod Claudianus poeta insignis carmini-
bus expressit.

Scilicet in uulgu manant exempla regentum:

Vtque ducum lituos, sic mores castra sequuntur.

Quis non animi tui magnitudinem, iustitiam, mode-
stiam, altissimamque prudentiam, rerumque humanarū
despicientiam laudibus efferat? Quis non mores uitæq;
integritatē quibus perfecti Præsulis munia imple
admiretur? In te nullo temporē iacet aut succumbit ratio:
sed inuicta atque imperans tanq; in arce manet: tuæq;
cogitationi illud semper obuersatur: quod Ennius pro-
tulit in Epicarmo.

Terra corpus est: at mentis ignis est.

Sed non erat nostri instituti latum uirtutum tuarum
encomium angustiis epistolæ finibus coarctare. Quare
hæc commodiori temporē reseruantes: a te Princeps hu-
manissime petimus. Vt hanc nostram qualēcunq; lucu-
bratiunculam. & benigna fronte (Vt cætera soles) su-
scipere, & tui nominis summa auctoritate protegere,
complectique digneris. Vale.

GEORGII COELII LVSI
 tani in libellum de Patientia Christiana ad
 Henricum Infantem Principem illu-
 strissimum, Archiepiscopum
 Bracarensem, & Hispa-
 niarum Primate[m].
 Praefatio.

Vm tenerā aetate[m] magni formaret Achillis
 Philyrides Chiron uertice Peliaco
 Iam tunc Aeaciden foetas agitasse leenas,
 Atq[ue] graues Lapithas exuperasse ferūt.
 Non illum uastae secreta horrentia syluae,
 Nec tardant amnes, Thessalicae ue niues.
 Quaeq[ue] fremit Peneus per spumea saxa uolutus
 Pectore praecipites excipiebat aquas.
 Aemoniae ualles illum mirantur & Othris,
 Atq[ue] Ossa, & Pindus, Aemathiaeq[ue] plaga.
 Sed postq[ue] noto gaudens successerat antro,
 Dilecto se se reddideratq[ue] seni.
 Protinus Heroum ueteres cantabat honores
 Auratae quatiens fila beata lyrae.
 Sic puerile decus nunc dulcis gloria Phoebi,
 Nunc labor, & studium Martis ad astra uebunt.
 a iij At

PRAEFATIO.

At tu quem Deus innumeris uirtutibus auget
Henrice Hesperiae gloria magna plagæ.
Post uarias rerum curas, sanctosq; labores.
Hæc facili quaeso carmina mente lege.
Atq; utinam ut fortem Chelys oblectabat Achillæ.
Afficiat sensus sic mea musa tuos.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

4
 GEORGII COELII LVSI-
 tani de patientia Christiana libellus.

Vmme opifex rerū qui miro incēsus amore
 Tristia dum primæ deles incommoda culpe:
 Infandos hominum uoluisti ferre labores
 Dexter adi mea cæpta p̄r: mibi sc̄lā uirago

Quæ uero in terris patientia nomine dicta est.

Carminibus dicenda nouis: ut tempore in omni

Dum tibi deuoto famulatur pectore & actis.

Inuidia scelus, atq̄ inferni monstra tyranni

Pertulit, utq̄ eadem numero dignata Deorum

Ingentem meruit deuicto ex hoste triumphum.

Viderat hanc olim tenebroso è limine tecti

Inuidia haud ulli meditantem cedere culpæ,

Atq̄ alacri humanas superantem mente procellas:

Vtq̄ eadem nigro serpentum pasta ueneno

Institit baculo quem spineaserta tegebant.

Ingemit, & tales effudit pectore uoces.

Heu faciem inuisam, atq̄ meis contraria uotis

Numina? num defessa dolet? num uicta labore

Frangitur? aut mentem peruadit blanda uoluptas?

Vsq̄ adeo ne meis conatibus officit: una?

Et nostris impune illudit foemina cœptis?

Quis nobis super ullus honos? aut quid iam erit ultra
Inuidia? hæc uires? hæc est mea magna potestas?

At non interea me curua in ualle sedentem

Aspicias uirgo infœlix: te scilicet omni

Arte sequar: uiolabo diem, iam iamq; proterua

Voce petam, aut uirus tacite in præcordia fundam.

Irrita quæ si forte cadant: ego tartara questu

Implebo, atq; imo furias Acheronte ciebo

Exitium latura tibi: sic fata reliquit

Vipeream sine luce domum, sedesq; nocentes:

Et ferrugineum pectus fucata iuuenta

In faciem pulchri se se transformat ephēbi,

Addit opes, Regumq; decus: Chlamys aurea tergo

Enitet, & fulua constringit iaspide pectus:

Quam subter tunica, picturatumq; metallis

Stamine uiuit opus: lunatus uertice fulget

Et crinem madidum molli tegit arte tiaras:

Lucent conspicuo baccata monilia collo:

Gemmatæ manica, gemmatæq; uincula crurum,

Et limbo intextæ radiabant undiq; gemmae.

Hoc adeo mentita decus, bene gnara nocendi

Protinus ad sedem: Quæ se patientia diuum

Exercet studio: rapido cum flamine desert.

Orbe locus medio est candenti lumine solis

Feruidus:

Feruidus: bunc uepres, lateq; borrentia cingunt
 Dumeta, & nigri lustrant impune Ceraſtæ.
 Hic non è nitido conſurgunt marmore tecta,
 Non adoperta auro laquearia celſa renident:
 Sed tantum æſculeis ramis, & ceſpite uiuo
 Stat conſtructa domus: ſedet ipſo in limine Virgo,
 Et rigido mentem, uitamq; impendit honeſto.
 Tempore forte illo recolitur quàm certa Tonantis
 Gratia non modicos homini perferre labores
 Inuictis animis conceſſerit: æthera ſi quis
 Optat, & ingenti affectat cœleſtia uoto
 Perpetuo Chriſti mentem labefactus amore:
 Quæ ſpes uel medijs flagrantem incudibus Aetnæ
 Securum faciat: gelida ceu fuſus in umbra
 Propter aquam molles capiat in gramine ſomnos.
 Talia tum forti pendebat mente uirago
 Huic tantum ſimplex it circum pectora amictus
 Candidus, & nulla uitiatuſ lege parentum.
 A ſummo impreſſa tangit ueſtigia palla.
 Uerberibus propior ſubnectit fibula ueſtem:
 Candentesq; ſuper baccae flauentibus errant
 Crinibus: ardebat capiti crux addita ſummo.
 Ore minax riſus, frons nullo turbine mentis
 Nubila, mœror abeſt, cœloq; intentæ ſereno

Effundit

Effundunt castas ardentia lumina flammæ.
 Ad quam tum falsæ portans mendacia formæ,
 Regalesq; induta habitus his uocibus usa est
 Inuidia: O tali uirgo indignissima sorte,
 Et trisli damnata loco, quæ te impia fata
 Huc adigunt, Quonam usq; situm patiere malignum?
 En ego magnorum prisco de sanguine auorum,
 Orbe potens dominus, regnorumq; inclytus hæres
 Ipse tuum cæco iam pridem saucius igni
 Coniugium exposco: nam te pulcherrima fas est.
 Dum licet egregiam thalamo sociare iuuentam.
 Vina pete, atq; epulas, nitidum caput ungere nardo,
 Sit potius tibi sancta Venus: iam effæta senectus
 Huc aderit: (nec enim longa est mortalibus ætas.)
 Quæ uitam melius: & mores uendicat istos:
 Quæ te uirgo manent regnis connubia nostris?
 Quot famulæ, quam celsus honos? tu tempore in omni
 Diceris fœlix domino coniuncta potenti,
 Et medias mecum incedes regina per urbes:
 Tu modo sollicitum ne me contemne, meosq;
 O facies animo longe gratissima nostro
 Dignare amplexus: post mortem nulla uoluptas.
 Dixerat: atq; illam toruo patientia uultu
 Iandudum aspectans sancto sic ore profatur

Haud

Haud me diuersa fallis sub imagine monstrum:
 Agnosco ambiguos uultus, mentitaq; uerba.
 Euincam. tamen ipsa dolos: mea pectora nanq;
 Diuum incendit amor: quem tu nec mente prophana
 Lœdere, nec grauior ueniens acheronte potestas
 Expugnare queat: Quanto funestius uni
 Struxeris insidias tanto maiore profecto
 Pulsæ cades gemitu: uiget hoc certamine uirtus.
 Quôq; magis uideas: ut frustra hæc lumina tentes
 Pauca tibi referam: nec me labor iste grauabit.
 Principio totum Genitor qui temperat Orbem
 Cum ueterem in terris Adamum pauloante creatum
 Obscelus admissum damnaret: tempore ab illo.
 Inuasere hominem gemitus, scœuiq; labores,
 Atq; etiam duræ rapit inclementia mortis.
 Tum uariæ insurgunt pestes: furor impius unâ,
 Et spes audaces, & plumbea mente uoluptas
 Et metus, & studium præceps, odiumq; nefastum,
 Per domuisse animum certant: quæ monstra per orbem
 Infandas adunt strages: cum lumina recti
 Depulit, & ueros turbauit opinio sensus.
 At non ingenti si quando mole resistat.
 Et sese in medias acies ferat ignea uirtus:
 Hæc hominem superare queant: sedet arce nitenti:

Sublimis ratio, foedoq; ex hoste triumphat:
 Assultusq; pati uarios, hostemq; domari
 Edocet, & sensu manet imperterrita eodem.
 Hæc eadem uitæ lachrymas, durasq; cathenas,
 Et quæ præcipientes ædunt exempla Tyranni
 Pro Christo subiisse facit: me pone sub axe
 Arctoo expositam Cauris, Coeliq; ruinæ:
 Aut calidis trans mitte notis sub sidere Cancri
 Hesperidum nitidos hortos, & amena uireta
 Me rear ingressam Alcinoi: patiensq; profundos
 Euincam gemitus: mihi gratia magna Tonantis
 Aspirat, sanctumq; animis largitur amorem:
 Ne uerear quæcunq; pati, neu cæca uoluptas
 In præceptis miseram rapiat: dum corde sub imo
 Venturæ reputo pulcherrima præmia uitæ,
 Et bona cælicolum quæ nulla intercipit ætas.
 Sic pater ille hominum clemens sic arbiter æui
 Instituit: ne uicta malis succumberet usq;
 Pulsæ loco ratio, & præclara relinqueret orsa.
 Quamq; magis crucior tam me cœlestia fassam:
 Delectant tormenta magis: quia digna uidentur
 Interea, atq; uni insudant mea pectora Christo.
 Non ego Taigeti gelidis aspersa pruinis,
 Atq; etiam Eurotæ medijs exercita in undis:

Nec me dum uarijs bellantur *Amazones* armis.
 Flumina peltatam uiderunt *Termodoontis*.
 Sed mea me pietas, & sancta oracula *Christi*.
 Insidias contra, & uirtuti obstantia fata
 Inuictam fecere animis: hæc nostra securis,
 Hæc pelta, hic ingens arcus, *Vulcania*q; arma.
 Omnipotens *Deus* atq; hominum seruator *Iesu*.
 Dum te sollicite recolo, tuaq; undique nostris
 Acta libens propono oculis. Quid non rear ultro
 Mortales debere pati: tibi iure rependo.
 Quæ pro me pateris miro inflammatus amore.
 Tu clauos, saxamq; crucem, tu dira subiisti
 Verbera, & immensos animo superante dolores
 Cæli opifex rerumq; *Deus* meus: ast ego pro te
 Cur non & uitæ patiar mala? *Christe* redemptor
 Tu nobis imitande ueni: decertet ubiq;
 Auspicijs mea uita tuis: nil deniq; acerbum
 Pro laude, & sancto ueræ pietatis honore
 Esse rear: nec me diuersam tramite honesti
 Error aget: tu nanq; animos terrena perosos
 Aurea quò uirtus flamma maiore nitescat.
 Tristibus exerces curis: tu uoce beatos
 Esse refers. Quicumq; fleant, qui pectore forti
 Contemnant uarios terræq; hominumq; labores.

Qui

Qui patitur pietate uiget: patientia quippe
 Sanctorum est custos operum: neq; segnius omne
 De decus, & cœcis cohibet te sœua latebris
 Inuidia: o cœleste bonum: quod tempore in omni
 Concilias Christo: quod nulla infesta retundant
 Agmina tartarei populi: qui bella Gygantum
 Impius, impatiensq; sui meditatus in ipso
 Natali, eiectusq; polo est: mox crimina patris
 Arbore decepti transfudit in omnia sæcla.
 Monstrum aduersum homini uitorum alimenta tuorū
 Pectore sollicito regales extrue gazas:
 Attamen ex animo patientis paupere uita
 Quis maior thesaurus erit? quæ tecta resurgent
 Pulchrius aut rutilo flagrat magis igne pyropus?
 An non & ueterum doctissima turba sophorum
 Hoc opus unanimi sensu probat? ecce tyrannum
 Ridet Anaxarchus: contemnit Zeno Nearchum:
 Hi genium fraudant epulis: hi ueste carentes
 Caucasæas superant inuicta mente pruinas.
 Ille etiam Assyrius genitor quæ dona Tonanti
 Immolat? & quantis studium non abnegat ausis?
 Atq; alius cœli, tempestatumq; ruina
 Pressus, & infando percussus membra dolore
 Exuperat patiente animo si quæ dedit (inquit)

Abstulit

Abstulit hæc rursus cœli sator · id mihi demum
 Dulce rear: summiq; Deo tribuantur honores.
 Utq; bona ipsius prædiuite munere cepi
 Sic uitæ intrepidus patiar mala: talia sancto
 Pectore dicta dabat, mentemq; ferebat olympo.
 Quid referam? Quanto deuoti pectoris igni
 Qui primus fuso testatus sanguine Christum est.
 In festos contra lapides stetit: hostibus ille
 Cœlorum ignoscit cupidus, ueniamq; precatur.
 Quid? quæ sanctorum longo agmine turba uirorum
 Nunc homini audaces conflagere demonas arcet,
 Affectusq; domat uarios, mentemq; rebellem
 Comprimit & rursus studijs incendit honestis:
 Nunc eadem ambrosiam cupiens & celsa laborum
 Præmia, nec ferrum, aut ignes, aut uerbera sentit.
 Hæc me causa docet studio flagrante relictis
 Illecebris diuina sequi: stat numine Christi
 Insidias fregisse tuas: stat nullius unq;
 Irasci culpa, scelerumue reposcere pœnas.
 Haud aliter mundi lachrymas, uitæq; profundos
 Solabor gemitus: nec me constantia uictam
 Arguerit: Quid enim uirtus deserta iuuabit?
 Non secus ac portum quæ uix tenet æquore nauis
 Quam si non ualido fundauerit anchora morsu
 Flamme

Flamine mox subito excutitur, rursumq; procellis
 Tunditur, & trepidis titubat sententia nautis.
 Vtterius ne certa odijs: patientia nufq;
 Victa manus dederit: quin tu (mibi crede.) faceffe hic
 Ad Strophadum littus, Harpyiarumq; cohortem:
 Philtra tibi placeant, Aeaeaq; limina Circes:
 Laudis opus concede alijs, mentemq; uirilem:
 Haud bene conueniunt animis hæc tecta prophanis.
 Talia dicentem iandudum accensa tuetur
 Inuidia intorquens oculos, euauit omnis
 Ornatus, regumq; decus, tum pallida rursum
 Succedit macies, monstrumq; apparuit ingens:
 Aestuauit, & risu dentes nudauit amaro.
 Tum quassans baculum hæc effudit pectore dicta.
 En ego quam tumidis certas illudere dictis:
 Quando quidem studio uitam stat ducere eodem,
 Nec bene conueniunt animis hæc tecta profanis.
 Respice ad hæc: tibi nempe crucem, tibi mille rependam
 Vulnera: iam laxis Cocyti impune latebris.
 In te sic meritam stridentia tartara ab imo
 Coniurata ruent: poenas dabis improba tandem,
 Infernumq; Chaos, maiestatemq; tremendam
 Ne quicq; uitare uoles: me uera locutam
 Dices, & nostro disces obstare furori.

Illa sub hæc ne quicquid urges, nec lucis egentem
 Foeda minis, odijque agitas: cõtempsumus ista:
 Pro Christo mihi dulce mori: Quid iniqua furenti
 Voce tonas? tu uicta cades, tu nostra relinques
 Limina: num coelum contra te stare putabis?
 Haud tibi uirtutem faxo expugnare potestas.
 Protinus hinc fuscis mœstissima tollitur alis
 Inuidia immani fremitu: quam tristia circum
 Agmina curarum, cõsternatiq; dolores,
 Et noxæ ultrices, macies infanda, pauorq;
 Et furor, & longo sequitur uindicta flagello:
 Pone subit pallor, & desperatio rerum,
 Et uelata caput mœsto nox anxia uultu:
 Hic questus, gemitusq; graues, rigidaq; catbenæ
 Verbera cruda sonant, nec non examine denso
 Obscenæ glomerantur aues, diræq; uolucres.
 Nocturnæq; striges dominam cõmitantur euntem.
 Quæ uolat hæc tetro large stillante ueneno.
 Pollutos uideas fontes, pollutaq; coeli
 Sidera: percusso radianti lumine Titan
 In latus obliquo torsit temone iugales:
 Intereunt segetes: naturæ gratia passim
 Deperit, atq; omni surgit sitis aspera campo.
 Axe sub byberno gelidam cõsurgit ad Arcton

Insula: Quam late Oceanus borealibus undis
 Abluit insanos uolens ad littora fluctus:
 Iuuenam dicitur: hic sylua horrentibus umbris,
 Auiæ, sole carens, cæcis damnata latebris
 Luxuriat late: medio specus æstuat atrum,
 Et rupta ad manes imos acheronte uorago
 Infernas aperit fauces, sedesq; profundas,
 Et lucem tenebris, coelumq; infamat hiatu:
 Hinc exaudiri gemitus mirabile dictu,
 Verberaq; & stridor ferri, tractæq; cathenæ:
 Hinc etiam ad superos si uera est fama silentum
 Luce palam inuoluens picea caligine fumum
 Pallida turba ruit: fugiunt armenta, feraq;
 Et retro exanimis festinauere coloni:
 Pastores trepido cursu pecuaria linquunt.
 Huc se se infœlix cœtu comitata sinistro
 Inuidia infernas obtestatura phalanges
 Coniecit: postq; tetigit celsa hostia ditis
 Immanem attollit gemitum: Quo tartara & imi
 Cocyti tremuere amnes, commotus & ipse
 Portitor, & stygio nutauit littore Cymba:
 Atq; herebi obscenæ suspirauere cohortes.
 Accurrunt, dominamq; ad eunt: quæ causa malorum
 Exquirunt trepidi: nec enim temere omine tanto

Aduc-

Aduenisse putant: solio Rex ipse profundo
 Audijt, & sceptrum, maiestatemq; perosus
 Obuius immani subito prorumpit ab antro
 Quid nouus iste sibi aduentus soror? haud mea certe
 Hac facie (memini.) tu regna intrare solebas:
 Sed palma uiridi gaudens, sed amicta trophæis:
 Cum tibi iam totis plausus resonabat auernis,
 Atq; tibi nostri merito cessere iugales.
 Quid lacram aspicio? Quò nostra potentia cessit?
 Quæ causa indignos foedauit puluereq; crines?
 Illa sub hæc: Fuimus, fuimus, modo cuncta recessit
 Gloria: si nostris audet certare puella
 Viribus, & teneræ lugemus uirginis astu.
 Nil tua de nobis posthac dulcissima frater
 Sceptræ, nec infernæ possunt sperare phalanges.
 Hactenus orbe quidem eualui: nunc nostra potestas
 Frangitur, hæc etiam pestis descendet ad ima
 Tartara: quid primum queso illuisse parentem
 Profuit? en meritis cœlum patet: & tua frater
 Vota cadunt: neglecto herebo cœlestia uulgo
 Mortales optant, & sidera summa capeunt,
 Tristiaq; æthereis compensant fata coronis.
 Heu baculum nostri scœua incrementa doloris?
 (Proiecit baculum.) quæ nûc satis ima debiscat.

Terra mihi: ut liceat tantos finire dolores.
 Quin age & ipse grauem gemmis deponere coronam:
 Projice sceptrum manu: Quando te maxime regum
 Foeminae exuperant uires: nempe una duobus
 Insidet: amborum premit hæc iniuria sensus.
 Aut tu si merui: si cum delapsus ab alto
 Aethere tartareaeque domos, ac regna petisti:
 Hærebam comes ipsa tibi: si denique regni
 Cura manet, decorisque tui miserere cadentis
 Nec lachrymas contemne meas: da uirginis oro
 Quae nunc pro Christo patiens succumbere nescit
 Vlscisci audaces animos: coniuret in unam
 Eumenidum furibunda manus: quam nulla uoluptas
 Vincere, non omnes possunt auertere fraudes.
 Impellant ueri gemitus parere coactam.
 Quod satis exemplo pro libertate meorum:
 Ne nostra heu penitus uanescat in orbe potestas.
 Dixerat, & genua amplectens superante dolore
 Saucia prociduo spectabat corpore terram.
 Infremuit Pluto horrendum, dextraque sororem
 Alleuat, & toruo compellat Alastora uultu.
 (Charus hic ante alios, fidusque ad limina custos.)
 Wade age & Eumenidum perfer mea dicta cohorti:
 Tecta petant celeri cursu: patientia nostri

Que

Quæ nimium securi tenet: Quibus irrita uotâ
 Mente fouet: pœnasq; omnes, & acerba nocentum
 Supplicia inuiso raptim de corpore sumant.
 Obijciant tetros oculos, flammâsq; sub ora.
 Iactent, & diris terroribus usq; fatigent:
 Dum nostri meminisse optet, sic dixerat ille
 Haud mora terrificus præcepta faceffit Alastor
 Imperio loctus: uolat atri turbinis instar:
 Cocytumq; petit: lachrymarum in ualle sedebant
 Tartaræ pestes: sic illam nomine dicunt;
 Cæruleosq; imo pascebant gurgite crines.
 Illum prospicuo delapsum uertice saxi,
 Atq; impacato lustrantem lumine campos;
 A lecto ante alias sensitq; & in horruit hydros:
 Tum grauiter geminas complosit motibus alas,
 Terribiliq; suas hortata est uocē sorores:
 Coniuga luctifico sonuerunt numina plausu,
 Torua Megeera furit, horrendumq; intonat ore.
 Tisiphones densi lambebant ora Cerastræ,
 Illicet effuso properantes sanguine pasci.
 Haud aliter tecto, nidisq; loquacibus escam
 Sedula cum referens propius uolitaui arundo
 Lætitiâ trepidant nati, & contingere certant
 Extantes, matremq; alis, tenerisq; salutant.

Vocibus, atq; auidi morsu luduntur inani.
 Nuncius inuadit. Regnator maximus orci
 O decus, & stygiæ sedis spes una sorores
 Ipse hæc ferre iubet: superas propèrate sub auras
 Inuisas intrate domos: patientia nostri
 Quæ nimium secura tenet: quibus irrita uota
 Mente fouet, pœnasq; omnes, & acerbano centum
 Supplicia: unius de corpore sumite raptim:
 Obijcite infestos. oculos, tædasq; sub ora
 Versate: insanis terroribus addite crimen:
 Dum nostri meminisse optet, serieq; malorum
 Edocta inferno discat seruire tyranno.
 Dixerat, atq; illæ tinctas Phlegetonte sonoro
 Corripuere faces, crinemq; rotantibus hydri
 Haud mora prosiluerunt: furor, trepidiq; tumultus
 Ex templo immensi pulsarunt limina Auerni.
 Interea uirgo mater sanctissima Christi
 Terrarum decus, & lapsis spes unica rebus
 Aspicit hæc residens cœli regione serena,
 Tū miserans natum alloquitur. Nate unica mundi
 Et suprema salus, regnator maxime Diuum,
 Rerumq; atq; ingens hominum sator aspicias ipse
 Quæ furicæ portenta parent: quibus addere pœnam
 Festinent meritis: da pestem euadere tantam

Nunc

Nunc quæso, & clemens propius res aspice nostras:
 Ipsa quidem tali auxilio dignissima uirgo.
 Quæ te præ cunctis unum metuitq; colitq;.
 Cui natus Genitrix animo charissima nostro
 Nil opus est precibus: feret hæc uia certa salutem:
 Huic ego non modicos uitæ superare dolores
 Aeternum quoniã pia uota sacrauit olympo
 Concessi: nullo gemitu succumbere discit:
 Numine quæ nostro se tollit ad æthera uirtus.
 Iamq; triumphato uictrix Acheronte feretur
 Ad coelum: hic tandem dabitur sine fine laborum
 Digna quies meritis, & præmia nescia fati.
 Dixit: & immensum nutu tremefecit olympum.
 Iamq; extra portas stygias, tenebrosaq; regna
 Cæruleis nexas quatientes anguibus alas
 Nocte satæ ad superos rapiuntur Erynnies atræ:
 Inficiuntq; diem tenebris, coelumq; ueneno.
 Non sic hyberno cum soluit carcere uentos
 Aeolus, & Lybicis immisit fluctibus Euros:
 Incubuit pelago præceps stridore procella,
 Nautas, & miseras passim sparsura carinas.
 Nec sic expressum perfrumpit nubila fulmen
 Cum fremitu: uel seua pilam cum machina torquet
 Murmure sic tonat horrifico, celoq; remugit.

Immensum, illa cadens aut prærupto obijce montis

Frangitur, aut solidas nequicq̃ territat arces.

Quis tibi tunc uirgo sensus cum limine in ipso

Obscenas uolucres diro aduentare fragore.

Aspiceres, subitoq̃ domum calligine cæca

Inuolui, & medijs ignes assurgere tectis.

Iamq̃ inter fremitus interq̃ horrenda tumentum

Sibila serpentum, atq̃ alarum uerbera scœua.

Voce tonant furie nunc nunc dabis improba pœnas

Eumenidum crucianda manu: iam numina nostra

Et licet inferni contemnere sceptrâ Tyranni.

Illa autem hæud uobis (inquit) quodcumq̃ paratis

Inuisæ facies palmam feret: & mihi semper

Mens immota manet: tum cœlo ardentia tollens

Lumina: Qui terras prospectas æthere ab alto

Tu nostram Genitor clemens (ait) aspice mentem.

Illum etiam testor quo te complector amorem.

Atq̃ adeo non ipsa minas, mortemq̃ pauesco

Aeterni spe nixa bonida uincere pestes:

Sic tua concedet nobis clementia cœlum.

Summe opifex nullis decus immortale piorum

Aequari humanis meritis queat: attamen ipse

Pro nobis moriens reserasti limina olympi.

Pro decore hoc mortem non dedignata pacisci,

Et

Et pretio exiguo cœlestem emptura coronam
 En adsum ingentem demum latura triumphum.
 O amor: o bonitas: o gratia summa Tonantis:
 Talia dicentem sæuo clamore repellens
 Inuadit scelerata cohors uallataq; densis
 Anguibus attollitq; faces, tēdasq; sub ora
 Fumiferas quatit insultans: simul ora Chelydri
 Sibila gorgoneo nequicq; foeta ueneno
 Vibrabant: si forte malis terroribus illam
 Virtutis recto deducere tramite possent.
 Et nunc consertim metuenda luce rubentes
 Intendunt diros oculos: nunc cominus illæ
 Tartareas reserant facies, pallentiaq; ora
 Horrendum ostentant: hæc anguibus: illa flagello
 Personat, hæc grauis obtutu conuitia torquet.
 Ac uelut Aegeo quæ prominet æquore rupem
 Certatim magno pelagi ueniente fragore
 Innumeri adlatrant fluctus: tum spumea circum
 Saxa fremunt, roresq; alte sub sidera iactant:
 Illa manet, pontiq; minas, nimbosq; furentes
 Despicit, & summo non secius hæret olympo.
 Haud secus Eumenides patientis uirginis ora
 Tentant, & uarijs nequicq; assultibus urgent:
 Verum ubi non ullis terroribus alma uirago

Frangi-

Frangitur, & uanos contemnit cominus aëtus
 Mugitum horrendum tollunt: quo territa late
 Cōtremuit tellus: fuluam quatit impia taxum
 Tisiphone, atq; omnes artes meditata nocendi
 Pestiferos acuit stridentes crinibus angues,
 Terribilesq; ultrix hortatur uoce sorores.
 Pande mihi æterni genitrix intacta Tonantis
 Quæ tulerit quondam patientia tristia postq;
 Infernam ad superos laxarunt regna cohortem
 Humanis inimica bonis: nam tu quoq; mater
 Heu nati infando quondam percussa dolore
 Innumeros gemitus patienti corde tulisti.
 Continuo teneros direptis uestibus artus
 Funestorum operum artifices, scelerumq; ministræ
 Per sentes, dumosq; trahunt, interq; trahendum
 Insultant, mœstasq; replent ululatus auras.
 Purpureo sparsi rorabant sanguine uepres
 Quin etiam infandum candentia corpora flagris
 Impune hoc causæ lacerant: uix sufficit una
 Vulneribus, diroq; manus certamine sœuit.
 Iam roseus fugit ille decor, maculisq; tumentem
 Occupat informis liuor: miserabile uisu:
 Et nitidos foedant plagarum nubila uultus,
 Nec solitum sub fronte inbar: tum spinea texta

Sidereo capiti, & duram impressere coronam
 Vulnificam, infestam: ruptus de uertice toto
 It cruor, & mœstis large rigat imbribus ora.
 Nec rabies saturata malis: sed protinus altæ
 Affixere cruci: clauorumq; ic̄ta pependit
 Vulneribus: teneros impune extensa per artus.
 O dolor: ò etiam furijs, stygioq; dolenda
 Plutoni facies: hominum si tristia fata
 Sentire, aut lacrymis ullis mansuescere possent.
 Illa autem in tanto cruciatu nescia uinci,
 Intrepidum seruans illesæ mentis honorem
 Ad cœlum has imo fundebat pectore uoces.
 Christe salus mundi, rerumq; suprema potestas
 Delitiæq; meæ: Quem toto immobilis æuo
 Obseruo, & summo complector saucia amore
 Tu mihi sola quies, tu foelix causa dolorum
 Semper eris: qua uoce canam tibi maxime grates?
 Qui tanto licet immeritam dignatus honore es.
 Iam pro te subeo grauiora incommoda uitæ,
 Iamq; tuam Rex alme crucem, & foelicia tandem
 Vulnera clauorum gesto: quæ gloria possit
 Aequari, tales referat quis Marte triumphos?
 Vincit amor superum, & cœlorum immensa cupido.
 Pande omnes Phlegethon iras cœtusq; nefasti
 Contemptorem

Contemptorem animum poenas traxisse per omnes
 Ne pudeat: si ultra restant tormenta uel ignes
 Huc adhibe: ruptis cocyti impune tenebris
 Socuiat atra cohors, ignescat liuida tabes
 Inuidiæ, totoq; ruant incendia mundo.
 Attamen inuicta superabo mente dolores,
 Et uoce in medijs flammis lætabor ouanti.
 Christe patris summi summum decus ætheris auctor
 Tu mihi das animos, tu contempsisse tenebras,
 Ac stygias nescire plagas: te semper adoro,
 Et tua non tenui cura præcepta facesam.
 Talia dicta dabat, mentemq; immota tenebat,
 Atq; oculos supplex summo intendebat olympo.
 Cum subito intonuit læuum, coeliq; repente
 Discedunt: fugere graui stridore uolucres.
 Tartareæ, pauidoq; intrant sua regna uolatu.
 Respirant auræ, caligantesq; recedunt
 Eumenidum tenebræ: tum protinus axe sereno
 Candidus effusa nimbus ueniebat ab æthra:
 Non secus hyberno cum flamine turbidus auster
 Horret, & obscura caligine textit olympum.
 Si Eorean celsa laxauerit Aeolus arce,
 Et liquido crassum dimouerit æra flatu
 Nubila uanescent subito cœlumq; reducta

Luce nitet, totoq; micat Sol aureus orbe.
 Ipse pater diuum miseratus ab æthere summo
 Effulgens radijs, & maiestate serena
 Affuit, & meritam clemens complectitur arcte,
 Et large ambrosios ipsi aspirauit odores:
 Illicet omnis abit dolor, & tormenta recedunt:
 Candidior membris redijt uigor: ora refulgent:
 Sancta q; cœlestes euibrant lumina flammæ,
 Ac uera ex illo patuit Dea: Qualia passim
 Numina Christicolæ toto uenerantur in orbe.
 Vt rosa quam folijs dudum inclementia cœli,
 Flaminis & gelidi astrictam uis sœua tenebat:
 Cum Zephyri arridens uernantes aura tepores
 Excitat, & mitis se protulit hora diei:
 Purpureum florem exinuat, lateq; comarum
 Igne nitet: gratum decus adiectura coronæ.
 Atq; illam tantæ referentem præmia palmæ
 Interea genitor dictis affatur amicis:
 Quem tanto studio uirgo indefessa petisti.
 Virgo tuis meritis animo gratissima nostro
 En adsum: capias ut tandem uera laborum
 Præmia: quæ nullo sunt interitura sub æuo:
 Spōsa ueni, dilecta ueni: mea regna capeſse.
 Hæc ait, & manibus flagrantem murice & auro

Cyclada diuinos quæ late spirat odores
 Aptat uirginis humeris: hic ducta smaragdâ
 Crux domini, & tormenta nitet: quæ plurima quondâ.
 Pertulit humani generis labefactus amore.
 Extremo intexti uiuunt sub tegmine limbi
 Purpurei narcissi, immortalesq; amarantbi.
 Idem etiam ardentem gemmis auroq; coronam
 Formoso imposuit capiti: quo munere fœlix
 Sublimem referens deuicta ex hoste triumphum
 Extemplo conuexa petit stellantis olympi,
 Et nimbo irradians clarum Titana laceffit.
 Plauserunt superi, nec tantis inuidet æther
 Laudibus: ipsa parens non aspernata Tonantis
 Oscula dilectæ gaudens libauit alumnae:
 Accepitq; sinu, & complexa est pectore amico.
 Hic requies æterna ipsi, uitæq; perennis
 Gloria, & emeritos compensat sine labores.
 Diua potens, hominum quæ tristia facta repellis,
 Atq; animos dextro deducis ad æthera calle:
 Inuicta, & nulli cedens pietate uirago.
 Tu mihi sis fœlix misero, tu rite propinques
 Auxilium, numenq; tuum: da uincere quæso
 Tartareas fraudes, gemitus, uitæq; labores,
 Et scelus inuidiæ, & turbati pectoris æstus

Atque

Atq; etiam quæcunq; tulit seruator Iesus
 Humani generis reparat dum morte salutem
 Mente pati, soeuosq; crucis perferre dolores.
 Vt cum extrema dies aderit: quæ corporis huius
 Ius habet, atq; animos inimico carcere laxat.
 Me tua non ullo foedatum crimine sensus
 Virtus, & summo patientia grata Tonanti
 Ducat ad æthereos ciues, sedesq; piorum
 Et Christi ostendat faciem, meritq; beatum
 Consortem superum faciat per sæcula cuncta.

❧ F I N I S . ❧

20 LAMENTATIO DIVAE
 Mariae Magdalenaë ad Domini nostri
 Iesu Christi sepulchrum: Georgio
 Celio authore.

Ostq̄ crudeli sublatus funere Iesus.
 Cõditus exciso Gëtis de more sepulchro est:
 Infelix genitrix, sc̄tãrũq̄ agmina matrũ,
 Atq̄ soror Marthæ dñm plãgore secute
 Auellinequeunt: tumulum miserabile uisu
 Amplexæ innumeros fundunt ad sidera questus.
 Nox erat, & mœstis in nubibus abdita Phœbe,
 Et ferrugineo liuentia sidera nimbo.
 Signa dabant luctus: perq̄; alta silentia noctis,
 Aethereis per inane plagis, terraq̄; mariq̄;
 Audiri late gemitus: perijsse fatetur.
 Authorem natura suum, rerumq̄; parentem.
 Tunc quæ Bethaniae percussa reliquerat arcem.
 Scissa genas, laceris multum fœdata capillis
 Ad cœlum has imo fundebat pectore uoces:
 Omnipotens Genitor cui paret machina mundi,
 Celsaq̄; conuexi famulantur sidera Olympi
 Aspicias en natum crudeli morte peremptum,
 Quæq̄; hodie fuerit passus: dum sponte salutem

Humani generis reparat: nos ecce sepulchrum
 Prosequimur lachrymís: sed enim Pater optime saltem
 Hæc liceat desflere palam, gemitusq; profundos
 Laxare ad tumulum: iam non occulta tenebris,
 Sed media sub luce querar: lymphata per urbem
 Deferar, & fletus nostros Iudæa uidebis.
 Tunc aliquis nostrum transfigat uulnere pectus,
 Et miseram properet q̄ primum abrumpere uitam
 Quando aliter nequeo tantum finire dolorem.
 Heu quantum scelus aspicio: latet ille sepulchro
 Conditor humani generis, rerumq; creator?
 Haud ullis populi exequijs, sed paupere pompa
 Conditus, & scæua damnatus uoce suorum?
 Cui tantum licuit de te? Quo crimine passus
 Supplicium? potui dulcis tua damna magister
 Cernere, & in tanto gemitu misera esse superstes?
 Aetbereis cuius monitis, suauiq; loquela
 Quondam & uiuentis recreabar numine sancto?
 Nunc deserta diu, atq; atro squallore, situq;
 Obruta languentem matrem sequar: hei mihi quantum
 Mutatus fueras nuper cum uoce potenti
 Ipse meum fratrem dignatus reddere uitæ,
 Illius & manes excisti à sede profunda
 Nunc ubi nam decor excellens? ubi dulcia Iesu

Lumina? quæ nuper placabant æquora, & altos
 Lœnibant gemitus: quæ ceu duo sidera cœlo
 Fulgebant luce insolita mortalibus ægris.
 Quò sacrum eloquium, Quò uox diuina recessit?
 Et celsæ frontis species, & spiritus oris,
 Ambrosiæq; in terga comæ? iam prohdolor atro
 Funere conduntur: totum latet undiq; corpus
 Vulneribus: squalent concreti sanguine crines:
 Et decoris tanti uestigia nulla supersunt.
 Crudeles dextræ nunq; crudelius ausæ
 Vos ne manus illas quæ uos fecere pedesque
 Qui mare, lætitia complebant, aruaq; & urbes
 Lœdere tentastis? clausiq; immane cruentis
 Figere, uos soeuam capiti impressisse coronam
 Aggressi? hæc pietas, hæc spes, & uota parentum?
 O dirum ingenium populi, studiumq; propbanæ
 Gentis, & aduersum superis genus: hoccine demum
 Pristina pensasti factis? sic tempore tali
 Iampridem offensum properas lænire tonantem?
 Hæc tua magna fides? bis te Deus ille reseruat
 Tēporibus? Quid uana queror? Quid uicta supremis
 Questibus effundo uoces ad nubila inanes?
 Ergo ego cum Dominus rerum sit funere raptus
 Ipsa superstes ero? tumulo iacet ille sepultus

Ipsa

Ipsa moror lucem non sic, sed quando negatum est
 Ante diem læti properatum accersere tempus.
 Aeternos animo patiar mœrente dolores,
 Et lamenta quibus nec mors crudelior ipsa.
 Tuq; adeo infœlix mater quam funera tanti
 Pignoris attonitam mucrone doloris acerbant
 Impartire pios gemitus, da flumine eodem
 Ad mea perpetuos lachrymarum lumina fontes.
 Haud etenim dubito quantum pia fletibus omnes
 Exuperes matres, quantum dolor iste nefanda
 Supplicia euincat, tormentaq; mortis anhelæ.
 Hos inter planctus iam Lucifer æthere summo
 Pallidus auroram mœsto denunciat astro.

FINIS.

cij

AD

A D L V D O V I C V M I N F A N

tem Principem serenissimum Regis Emanuelis

filium de simulachro uirginis deiparae ab

eodem in diruptione urbis Tunetis

reperito Georgij Caelij Lu-

sitanicarmē Heroicū.

Vm Cæsar Carolus Libyæ trāsuectus ad

Victor Tunetis celsas irrūpet arces. Coras

Acibereę miris simulacbrū e marmore fa

Horredas acies inter, sociūq; pcellas Cæli

Martis, & Hespericę uictricia signa repertum est.

Id fuerat defossum olim ne uirginis ora

Barbara Gens Arabum, Maumetis & impia pubes

Cernere, neu diris manibus contingere posset.

Nunc sancta effigies longo post tempore tandem

Dum Christi domitam uolitant uexilla per urbem,

Ei Cæsar magnus Libyen excindit ab imis

Eruta uisceribus terræ se passa uideri est.

Quæ tibi nunc digno referam præconia cantu

Hespericę Ludouice Plagæ, Phœbiq; cadentis

Lysiadumq; insigne decus: tu nanq; ruinas

Consilio postq; ipsa tuo uictoria parta est,

Atque animis, hilarisq; tibi sonat undiq; plausus

Egeris,

Egeris, & faciem Diuæ squallore, situq̃
 Exesam, oppressamq̃; diu, tenebrisq̃; sepultam,
 Tristiaq̃; annosæ testantem damna senectæ
 Restituïs cœlo, ac proprium largiris honorem.
 Macte animi non te meritos cum miles in hostes
 Inuectus captam spoliaret funditus urbem
 Aut aurum, aut nitido saturatæ murice uestes,
 Captiuæq̃; nurus capiunt: ea præmia belli
 Nempe ferant alij: tibi uero gloria Diuum
 Sola placet: tanti merces operosa triumphi
 Hæc erit: o præstans animi decus: ergo repostas
 Per caua tectorum, & latebras, urbisq̃; ruinas
 Dum cupide rimantur opes, animoq̃; furenti
 Teutonice, Hispanæq̃; simul, Laticeq̃; phalanges
 Instant per medios grassari cæde penates,
 Pars referunt, cumulantq̃; ingenti littora gazæ
 Dumq̃; alij congesta inbiant, prædaq̃; potitos
 Inuadunt rursus: dum cuncta & sanguine & armis
 Miscentur, fremituq̃; hominum, insanoq̃; tumultu
 Tu pius interea, & sedato pectore foelix
 Cœlum animo Ludouice capis, demersaq̃; signa
 Virginis haud ullas posthac subitura latebras
 Anxius in lucem reuocas: sic deniq̃; Martis
 Dura rudimenta, & pelagi, terræq̃; labores

Solaris, magnosq; ex æquas mente triumphos
 Vel Carolo non ipse minor: tibi sidera curæ
 Ac sanctos Christi cultus, Dominaeq; deorum
 Asserere, & dignis sacrare in sedibus aras:
 Ast alios uesana fames, & coeca uoluptas
 Præcipitant, suadentq; ignota capeßere fata,
 Et nunq; bona uera sequi. Cum Cæsaris olim
 Inclita uenturi memorabunt facta nepotes:
 O qualem te fama feret: quantum ibis in ipsa
 Conspicius pompa: Libyci pars magna triumphi.
 Accedet Ludouice tibi: tantumq; relinques
 Ipse alios quantum terras excedit olympus.
 Diuitias referant alij, pictosque tapetas,
 Arcusq;, & pharetras, & uersicoloria texta:
 Turcarum exuuias: stipetur nauibus ingens
 Argentum, mercesq; ferant. Quas decolor Indus
 Littus arenosum, & Libyæ deserta peragrans
 Certatim ad claras transuexit Agenoris arces:
 Quasq; dedit uesper: uel quas uicina Canopi
 Flumina miserunt: gelido quas æquore Peuce
 Usq; ab Hyperborea gaudens transmiserat Arcto.
 Cuncta licet magnæ testentur præmia palmæ.
 Tu bello tu maior eris: tibi summa merenti
 Virginis effigies nunc se permisit habendam:

Hac fretus Ludouice animum super æthera tolles,
 Magnanimosq; æquabis auos: non sarcina classi
 Magna quidem: sed uera subit: quæ sidera cœli
 Donat, & accedit præsens tutela carinæ.

Alma parens Christi. (nam te mortalia certum est
 Aspiciere, atq; hominum miserari ex æthere curas.)

Annue supplicibus (si fas est.) Diua precamur
 Vocibus: ut quoniam Ludouicus carcere tristi

Ipse tuam edomita faciem Tuncis ab arce

Demersam eripuit, dignosq; sacrauit honores

Cæsare pro Carolo ductor fortissimus idem

Cum Libycas premeret gentes, & pectore forti

Turcarum: Christi pro religione Tyrannum

Pelleret, ac pacem concusso redderet orbi

Idem Nestoreos degat foeliciter annos:

Aeternumq; tuo protectus numine sancto

Eumenidum funestam aciem, sæuumq; profundi

Contemnat Ducis imperium: da uirgo merenti

Regnaq; Lysiadum uictor terraq; mariq;

Maiorumq; decus, fraternaq; proferat acta.

Vt cum extrema dies aderit: cādentiior omni

Luce, nec inuidiam metuens: pectat æthera summum,

Et bona Cœlicolum quæ nulla intercipit ætas.

Tum demum placidos annos, & nescia fati

Tempora pro meritis aget, atq; æternus olympo
 Aspiciet uultus, maiestatemq; Tonantis.

De aqua Argentea ciuitatis Eboræ
 Epigramma eiusdem.

Vis populo tādē ductū iſtaurauit aquarū?
 Fluminis & celſum continuauit iter?
 Sūt hęc Ioānis monumēta inſignia Regis:
 Quē Regū genuit maximus Emanuel.
 Quod nomen lymphæ? dicta eſt argentea uulgo:
 O quantum hæc ſpecies nomine digna ſuo eſt.
 Quām iuuat externos labris infundere rores:
 Et penitus uitreo mergere in amne ſitim.
 Nunc licet ardentem cancri contemnere ſoles:
 Poculaq; e uiuo ſumere plena lacu.
 Natura in faciem gaudet conuerſa benignam:
 Cum tanto egregium uindice ſurgit opus.
 Ouere inuicto foelicia tempora Rege:
 Talia Saturni ſccla fuiſſe putem.
 De eadem.

Mraris nitido ſublimem aggere ductus,
 Et medio illabi flumina iuua foro.

Diuus Ioannes reguator nominis huius

Tertius inuictō pectore fecit opus.

Qui pacem, & regnis decus immortale parauit,

Præsīde quo uirtus tollit ad astra caput:

Gangaridum Reges qui frenat pectore & armis:

Nimirum optatas ciuibus addit aquas.

☞ *Ad Ioannem Regem
inuictissimum.*

Vā bene Lystadū Rex inuictissime Gētis

Arenti populo fluminis addis opem.

Exuperas Phœbū proprie dū cōsulis urbis

Natura auspicijs uincitur ipsa tuis.

O utinam æterno potiaris nectaris haustu:

Qui longam exhausta pellis ab urbe sitim.

☞ *In laudem eiusdem.* ☞

Digna suo domino moles sic creuit ad astra:

Inclytus æternum condidit auctor opus.

☞ *De Emanuele Rege.* ☞

Elleus iuuenis deuectus flumine Eoo
 Cum tandē intraret classibus Oceanū.
 Ad coelū tēdēs palmas da Iuppiter (īquit)
 Haud quenq̄s in terris hoc sup̄are decus.

Cui pater arridens Macedum tu gloria summa:

Et tuus haud unq̄s est interiturus bonos.

Cum tamen Hesperio Emanuel regnabit in orbe

Hæc quota Lysiadum portio laudis erit ?

Ille etenim tanto spacio tua signa relinquet

Quantum Thessalia disidet Oceanus.

De equo sibi donato.

Vi modo secessus mirabar & ocia Phœbi

Nūc uehor egregio cōspiciendus equo.

Atq̄s aiōsus eques decurro p̄ æquora cāpi:

Meq̄s agilē dicūt ad graue Martis opus.

Ipse meos certe non spernit adire penates,

Atq̄s suo domino gratus adhinnit equus.

O quales radiant per leuia tergora guttæ:

Quantum nodoso pectore robur inest.

Cedant solis equi, atque auroræ præuius Aethon:

Et Martis bisjuges, & Zephyri soboles.

Nempe

Nempe choro Aonidū Martis quoq̄; grata facultas:
 Armorum imprimis Pallas & ipsa Dea est.
 Atq̄; etiam fama est Tyrteum nobile bellum
 Quondam gessisse pro Lacedemonijs.
 Dum uehar hoc densas Maurorum inuadere turmas,
 Atq̄; ausim Atlantis culmina longa sequi.

De piscatore naufragiomerso.

Piscator pelagi certat dum euadere fluctus
 Naufragus ad Duriū mergitur Oceano.
 Anxia quē mater querebat ad equoris undā
 Traderet ut mœsto corpus inane rogo.
 Iamq̄; dies octo frustra consumpserat illa
 Lustrans attonito littora quæq̄; gradu
 Cum subito ante oculos imo de fluminis aluco
 Extitit in summa triste cadauer aqua.
 Illa hærens gelidos amplexu sustinet artus
 Ne rursus infestis eripiantur aquis.
 Atq̄; rogo misera imponens heu funera dixit
 Infausta & flammis debita & Oceano.

Ad Nicolaum Clenardum
 Ode monoclos

Quid

*Vid Glenarde meis auribus exhibes
Duros admonitus ceu male pertinax
Arcani studij militiam sacram
Contemnam, duplici non mihi pectora*

Sensu: nec studium quod semel in stiti

Ignauus nimium transfuga deseram.

Iandudum placide me tua dextera

Reptantem facili tramite præuia

Ad Gentis Solymæ uerba recondita

Deducit cupidum: tu pius & sacro

Ingens eloquio sensibus abdita

Illustras niueo lumine pectoris:

Dum tradis refugam plus uice simplici

Linguam, nec pateris me licet ardua

Ingressum non idum iam pede libero

Ignorare sacri mystica muneris:

Asserti populi quæ Pater optimus

Dilectus meritis æthereo patri

E summo Arabiæ uerticis hauserat.

Tu mentem exiguam, tu ingenium uetus

Formas: tu tenebras excutis inuias:

Cursumque ancipitem, atq; aspera leniens

In stillas animo perpetuum decus.

Si præceps ualidi flammis impetus

Inuitum rapuit limine de sacro:
 Si cogit miserum scœna necessitas
 Exoptata animi coepta remittere:
 At non perpetuo dura negocia
 Tractabo inualidus, nec timeam sacros
 Sirenum scopulos: iamquē libens tuis
 Merredam monitis: spes uolat ocyus.
 Alas auspicio concutiens tuo,
 Et campos aperit iam solymos mihi.
 O quis me Libani scandere uerticem
 Quā cedrus nitidas explicuit comas,
 Quis ualles roseo lumine candidas
 Perfusas liquidis balsami odoribus:
 Quā uatum choreæ numine saucios
 Intendunt numeros: cernere det mihi.
 Quis iam Callirhoes flumen amabile
 Haurire, atq; auidis condere sensibus
 Permittat: rapido protinus euehar
 Cursu: ad sidercas coelicolum domos:
 Nec molē hanc metuā corporis horridā:
 Quæ sensus hebetat: quæq; grauat diu
 Inceptis animum deterioribus.
 Mens loeta, & uolucris uel Zephyro prior
 Ibit ceu spacijs libera olympicis,

Et

Et Diuum accipiet uerba sonantia.
 Ergo sollicitas quaeso procul moras
 Pellamus: nimium iam nimium uagum
 Tironem reuoca: qui tibi nomina
 Haud moestus dederat: non ego te duce
 Voces e medio pectore redditas,
 Non quicquid Solymis sollicite schedis
 Retrorsum legitur si tua lumina
 Admoris trepido despiciammetu.
 Tu me ceu genitor filiolum solet
 Deduces tenebris: Vela patentius
 Iam soluenda tibi: pignore scilicet
 Tanto noster amor scandet ad aethera.

F I N I S.

REVERENDISSIMO DO-
 mino & excellentissimo Principi. Alfonso.
 S. R. E. tituli sanctorum Ioānis &
 Pauli Cardinali ac Portugallie
 Infanti Georgius Cœlius
 S. P. D.

*Isi mihi incredibilis tua humanitas summa
 cū auctoritate cōiūcta animū dedisset. haud
 equidē mihi arrogarē ut clarissimā Lusita-
 norum aduersus Turcas uictoriā carmine
 Heroico celebrarē. Nec enim ut Lyricus Poeta ceci-
 nit. quiuis horrentia pilis*

*Agmina, nec fracta pereuntes cuspide Gallos
 Aut labentis equo describat uulnera Parthi.*

Quem uero mediocrium poetarū ab huiusmodi lau-
 datione non deterreat? illa septingentorum Lusitano-
 rum militum. Qui ad arcis præsidium. quæ in ciuitate
 Dio est. relictī fuerant. pertinax & inuicta in acerrī-
 mo hoste propulsando. animi fortitudo. Quæ ipsa ut
 militum illorum Spartanorum. Qui ad Thermopylas
 depugnarunt. uirtute nequaquā inferior. ita dignissima.
 profecto censenda est. excellenti quadam, ac propemo-
 dum diuina Vatis epici tuba. Quare si quicquam in hoc
 genere

genere præstitisse uisus fuero id tuæ Princeps humanis-
sime erga me benignitati accepum referri debet: sin me
tanto argumento neutiq̃ parem fuisse dicent: attamen
fore non despero. Vt nostræ uoluntati, atque studio
uenia tribuatur. Accedit quòd ex tempore ferme car-
mina hæc effudi uerius q̃ composui. At inquiet aliquis:
multi cum laude ex tempore carmina dixerunt: sed ego
nec Antipater Sidonius, nec Statius, nec Lucanus sũ.
Atque utinam unus ex his forem: ut Lusitanorum res
clarissimas terrarũ marique gestas pari impetu possem ce-
lebrare. Vale.

VICTORIA LUSITANO-
rum aduersus Turcas per Georgium
Cœlium Lusitanum.

Hæc ostis perpetuus Christi, lateq̃ Tyrannus
Europæ atq̃ Asiæ, Turcarũ summa potestas
In latium & Gægen meditatur bella, nec illũ
Aut Tybris terrere potest, aut Medus
Hic Babylonæ premit, illic igætia uastat (Hydaspes.
Flumina Danubij: rursus in deserta scytharum
Auiæ lætiferos immanis dirigit arcus:
Peruenit ad gelidas ingens exercitus Arctos.

-Parte

Parte alia extremos bellum molitur ad Indos
 Classe potēs, rubrūq; ferox mare nauibus implet.
 Vt Lusitanum toto depellat Eoo
 Imperium. Centum nuper soluere triremes
 Littore Erythreo, & Persis post terga relictis
 Indi fœlicem tenuerunt fluminis oram.
 Ductor erat Pharijsueniēs Solyman⁹ ab oris
 Marte potēs. latā dederat cui nēpe regendam
 Turcarū p̄iceps Aegyptū, & flumina Nili:
 Sub quo sc̄ua manus iuuenum: Queis ordine p̄isco
 Hellepontiaci custodia credita Regis.
 Cambaici regione sinus Quā littore flexus
 Incipit excelsi fundata crepidine saxi.
 Vrbs p̄ædiues opum dominatur in æquora late:
 Gangaridē celebri quam Dium nomine dicunt.
 Hanc pridem imperio Regis Ioannis & armis
 Lusitana cohors inuicta classe subegit.
 Huc recto aduehitur cursu Maumetica pubes:
 Pontibus inuadunt terram, totoq; frementes
 Agmine cūxerunt arcem quæ proxima ponto
 Imminet, & muros tormentis undiq; pulsant
 Igniuomis, sonitu cœlum, mare, terra tremiscunt.
 Addunt se Turcis simul, & socia agmina iungunt
 Quæ tetrum infandī nomen Maumetis adorant

Indorum innumera Guzeratumq; cateruæ.
 Non secus æquoreo præruptam littore rupem
 Innumeri quatiant fluctus agitantibus Euris:
 Illa manet, pelagiq; minas: soeuasq; procellas
 Despicit, atq; æstu nequicq; tunditur atro.
 Nec non Christicolæ magno molimine contra
 Aggere murorum nituntur, telaq; fundunt
 Crebra niuis ritu: consurgit ad æthera clamor:
 Inq; uicem seruant muros, noctesq; diesq;
 Infracti aduersum certant depellere Martem:
 Et mortem pulchra cupiunt pro laude pacisci.
 Hi statione manent: hi portas aggere uallant:
 Ast alij densos protelant eminus hostes
 Glandibus ignitis, Maumetanaq; triremes
 Aenea terrifico longe pila uerberat ictu.
 Illi lapsa suo defendunt pectore, & iidem
 Instaurant, partim penetrant sub uiscera terræ,
 Hostiles referantq; specus: pro nomine Christi,
 Proq; suo Rege, & patria, propriaq; salute.
 Lusitana cohors magna decertat opum ui.
 Ceu quondam Ionio iactatam gurgite puppim
 Solliciti nautæ turbantibus undiq; uentis.
 Fuctibus auertunt, atq; omni parte laborant:
 Hi summo in malo pendent: hi uela carinæ

Obuertunt,

Obuertunt, pars una regit, clauoq; moratur.
 Interea celsis qua' propugnacula muris
 Ad Boream spectant: seu impete tormentorum
 Mœnia quassabant Turcæ: mox agmine facto
 Admotis scalis festinant scandere raptim.
 Obstant Lysiade fortes, uastosq; molares
 Deturbant, telis urgent, atq; omnibus armis:
 Feruentesq; atris iaciunt super ignibus ollas.
 Sternitur ad muros densissima turba, sed illi
 Ingenti freti numero, coeci q; furore
 Ardua fallaci subeunt ad mœnia uoto
 Ac ueluti horrentem ualidi cum forte molossi
 Deprendere iugis ursum: nunc cominus instant
 Præcipites, auidiq; ruunt: nunc emimus ore
 Adlatrant pauido: stragem fera bellua late
 Aedidit: ast illi contra non secius urgent:
 Haud aliter Christi famulos, arcemq; laceffunt
 Indorumq; Arabumq; acies, Phariæq; cateruæ,
 Immanesq; animis Turcæ, dextramq; potentem
 Interea, & uires contra experiuntur acerbas.
 Quid memorem quam multa uiri fortissima facta
 Lysiade debant, quantis decora alta triumphis
 Aequa merebantur, non si mihi pectora centum,
 Cætum ora, & totidem linguæ, uocesq; fuissent.

Tantarum possem seriem describere laudum.
 Tunc etiam ætherea descendens arce Iacobus
 Armipotens belli præses, lateq; patentis
 Hesperie custos pro libertate suorum.
 Astitit armatus ferro: nitet aurea late
 Insignis galeæ facies, cristæq; comantes
 Sanguineo terrore micant: terrebat & ipsa
 Umbonis species, & inexorabilis hasta.
 Illum præcipiti populantem Marte cateruas
 Et nostræ pariter, Maumetanæq; phalanges
 Attonitæ uidere palam: postq; hostis ab arce
 Terga dabat: dextra Diuumq; hominumq; repulsus.
 Sustulit ad coelum sese, terrasq; reliquit,
 Et rutilans procul in tenues euauit auras.
 Tempore forte illo defessi membra labore
 Icarus atq; Arabus geniti Gangetide matre,
 Patre Syro: haud longe certamine Martis anhelant
 Carpebant somnos: Quos intra moenia fidos
 Lysiade experti studijsq; & amore fouebant:
 Atq; his in somnis longe pulcherrima uirgo
 Ambobus tales uisa est expromere uoces.
 Surgite, uos inquam: quæ nam hæc ignauia tali
 Tempore marcenti concludere lumina somno:
 Surgite: uersantur summo in discrimine rerum:

Christicolas

Christicolas augete meos: sic uirgo locuta est:
 Illi autem hæc contra: si tanto cominus hosti
 Paresset numerus: si spes foret ulla salutis:
 O Deanos alacri pugnantes mente uideres:
 Sed trahimur fati paucos etenim inq; paratos
 Hellepontiaci classis numerosa Tyranni
 Oppressit: superat quoniam fortuna sequamur:
 Sic saltem nostri uictor miserebitur hostis.
 Illa sub hæc nostram nequicq; Aegyptius arcem
 Oppugnat: summi genitrix ego quippe Tonantis
 Lysiadum foueo res, & pia bella secundo:
 Excubias superum Turcæ pro moenibus ipsis
 Nocturnosq; ignes spectarunt aggere dudum
 Castrorum, & magni timuerunt nūminis iram.
 Quare agite, & loeti uosmet sociate cohorti
 Occidua, pulsoq; metu sperate secunda.
 Illis rupta quies, excussaq; lumina somno,
 Consurgunt, celeresq; ruunt, seq; addere certant
 Christicolis, quæruntq; animis ardentibus hostem.
 Ut uenere uident hostes iam Marte repulsos
 Captorum immemores, uasta cum cæde suorum
 Terga dare, & notis trepidos se condere castris.
 Exponunt uisum, simul & te maxime Christe
 Accipiunt animis lustrati flumine sancto.

Indorum Oceano littus iacet insula contra
 Goa potens armis & equis: subiecta potentum
 Lysiadum imperio: Quorum sub nomine nunc est
 Eoi pelagi late regina decusq̄.
 Hinc bello insignis Garstias nuper ad Indos
 Ioannis Regis ueniens præfectus in altum
 Vela dare ingenti comitatus classe parabat:
 Auxilium obseſis, Dio laturus & arci.
 Atq̄; idem interea bis denas rite carinas
 Anxius ad Diu præmittit: ut æquore sese
 Exhibeant longe Turcis, furiasq̄; morentur:
 Ne magis atq̄; magis clausi obsidione premantur.
 Viderat e specula uenientes ordine naues
 Vir Pharius, gelidusq̄; coit formidine sanguis,
 Exanimisq̄; in castra redit: fugite ocyus inquit
 O socij, properè date uela, impellite remos:
 Conditur innumeris totum sub nauibus æquor,
 Lysiadum classes adsunt: Quot tempore nullo
 Aequore Pbryxco pariter soluere carinæ.
 Soluite præcipites: si nos ex arce frementes
 Paucorum uis scæua fugat: num uiribus omnis
 Possumus Hespericæ fracti concurrere bello?
 Extemplo turbati animi, totisq̄; tumultus
 Exoritur castris: ueluti cum scæua repente

Incubuit

Incubuit pelago stridens aquilone procella:
 Nauticus exoritur clamor si forte carinam
 Iratis trepidam possint subducere uentis.
 Haud aliter Turcæ trepidant (pauor incubat ingens)
 Gangaridumq; Arabumq; acies, Niliq; caterua,
 Vox una auditur castris fuga: littora cursu
 Prona petunt pauido, & latebras, montesq; requirunt
 Palantes, optantq; caua se condere terra.
 Interea occiduis Titan se merferat undis,
 Et nox ingenti tellurem amplectitur umbra:
 Deseruere metu Pharetras, tentoria, uestem,
 Armaq; Ithyreosq; arcus, Lyciasq; sagittas,
 Et tormenta graui sonitu Quatientia muros:
 Queis nunc Lysiade spolijs loetantur opimis.
 Hi nando ad naues properant, hi fluctibus errant
 Amentes, partim curuas prensare carinas
 Instant, & positos inuadunt agmine pontes,
 Ast alij remis pendent aut funibus hærent:
 Inq; uicem obruitur, collisaq; turba laborat:
 Nec mora nec requies: cunctis tremor occupat artus,
 Hesperiasq; putat iam cedere terga phalanges.
 Vix dum conscendere rates cum protinus omnes
 Incidunt funes: remis uelisque relata
 Classis Erythræi contendit ad hostia ponti:

Nec coelum dubium, tempestatesq; ueretur.
 Non Deus Arcadię dictus pastoribus olim
 Constrauit terrore animos: sed maximus orbis
 Arbitr' aeterna qui nos a morte redemit
 Christicolis fauet ille suis, lachrymasq; piorum
 Respicit, & castis indulget lumina uotis.
 Haud aliter Ionathas Solymorum gloria Gentis
 Armigero postq; socio comitatus ab uno
 Culmina praeuerti reptauit ad ardua saxi:
 Ipse Palestinas acies, tremefactaq; totis
 Agmina percussit castris, ualidisq; lacertis
 Impulit in praecipitum pulchro puluere belli
 Respersus magni repetit tentoria patris.
 Aeternum innumero referens ex hoste triumphum:
 Semiuir o' classis ductor Solymane, patentis
 Dedecus Aegypti: Quam tu moderaris habenis?
 Quae nam te furiae rapuere, quis impulit ardor?
 Lysidas contra ut uelles contendere bello.
 Tu nostras uesane manus marcere putasti
 Desidia? Gentem ne Tagi, Christine cohortem
 Barbara lasciui uexabit turba Canopi?
 Falleris: ad laudem geniti grauiora pericla
 Intrepide didicere pati: nos fortia Mauris
 Regna Tagi expulsis colimus, nos abdita late
Aethiopum

*Aethiopum premimus, nos debellata ueretur
 Africa, & innumeri ueſtri Maumetis alumni.
 Horrendumq; armis nos exuperamus Atlanta.
 Quæ manus Oceanum ſcrutata, ignotaq; mundi
 Sidera, quæ ſoluens extremo è littore Vlyſſi.
 Cardinis Eoi ſuperauit in æquore metas.
 Littoraq; & late populos, regesq; ſubegit.
 Ductori Eunuchò cedit, Phariæq; cohorti?
 Sic decus immenſum tantis ſudoribus emptum
 Excidet? & retro iam gloria parta feretur?
 Sic Gentis noti mores tibi, & inçlyta bello
 Pectora Lyſiadum? Cum te ſtultiſſime pauca
 Terruerint naues. Quid? ſi procul omne uideres
 Robur, & innumeris allabi claſſibus æquor?
 Atqui noſtra phalanx uentis, ſuperisq; ſecundis
 Freta tibi inſtabit, nec te uis ulla uolentem
 Eripiet, poenâſq; dabis pro crimine tanto.*

 F I N I S.

GEORGII COELII ELE-
 gia in obitū excellentissimi Principis *Alfonsi*
S. R. E. Tituli sanctorum Ioannis &
Pauli Cardinalis, ac Portu-
galliae Infantis.

*D*Eslebam *Alfonsi* fatū quē funere acerbo
 Tam iuuenē nobis abstulit atra dies.
 Voluebāq; simul gemitus, urbisq; querelas
 Quæ tāti officio Præsulis orba iacet.
 Regis germani lachrymas, fratrumq; piorum,
 Et mœstas magni funeris exequias.
 Talia cum fletu scœui monumenta doloris
 Ponebam humentes heu miser ante oculos.
 Cum mœrore graui, diroq; exercita luctu
 Oppressit dulcis lumina nostra quies.
 Hic subito *Alfonsus* coram pulcherrimus ipse
 In somnis ægro uisus adesse mihi.
 Tempora cardineo fulgent radiata galero:
 Cardineo longe syrmate uerrit humum.
 In dextra baculus gemmis distinctus & auro
 Enitet: ipse autem fragrat odore nouo.
 Tunc ego lætitia trepidans petere oscula dextræ,
 Et tales uoces fundere uisus eram.

Gloria

Gloria Lysiadum salve sanctissime Præsul:
 Sic utinam uenias tempus in omne tuis.
 Nuper enim exanguem comitatus adusq; sepulchrum
 Quot pro te lachrymas ore gemente dedi.
 Tempore quo populi resonabat planctibus æther,
 Atq; urbe in tota nil nisi fletus erat.
 Ille sub hæc lachrymis iam non opus: æthere nanq;
 Est mihi cum sanctis uita beata choris.
 Hoc mihi sancta fides peperit, mentisq; benignæ
 Gratia, & in mortis tempore summus amor.
 Summus amor Christi: qui me super ardua uexit
 Sidera, cœlicolis & dedit esse parem.
 Nunc uiuo æternum: nanq; atri funeris instar
 Vita hominum, & meritis præmia digna fero.
 Attamen officio fratrum lachrymisq; meorum,
 Et tibi Gens multum debeo magna Tagi.
 Nam mea cum tristis tabes consumeret ossa
 Et premeret scœuis uiscera nostra dolor
 Vos pro me precibus summum exorare Tonantem
 Adnixi: ut uitam redderet ille mihi.
 Sed postq; extremum mihi lumina fessa natabant:
 Atq; aderat tenebris mors adoperta caput.
 Vos animam hanc flentes optastis pectore ab imo
 Scandere ad æternas sidereasq; domos.

Idem

Idem etiam ad tumuli pro me funebria iusta
 Fudistis gratas terq; quaterq; preces.
 His ego pro meritis patriæ tutela' domusq;
 Instabo precibus iugiter ante Deum.
 Fratibus ut magnis donet fœlicia cuncta,
 Crescat & immensum gloria Lysiadum.
 Dixit, & in tenues extemplo euauit aurias:
 Et me deseruit protinus ille sopor.
 Tunc ego loctitia lachrymis sine more profusis.
 Suspiciens cœlum talia uerba dedi.
 Diue Alfonse decus patriæ, Phœbiq; cadentis
 Gloria: Quo gaudent inçlyta regna tagi
 Seu te pro magnis meritis uia lactea cœli,
 Seu Phœbi ardentis orbita celsa tenet.
 Seu magis astrifera placuerunt arce triones,
 Nesciaq; obscuri sidera clara obitus.
 Quando quidem æterni patuit tibi limen olympi,
 Astraq; uirtuti peruia facta tuæ.
 Annue supplicibus uotis te sancte præcamur
 Et nostras liquido suscipe ab axe preces.
 Si me depressum fato dum uita manebat.
 Fouisti auxilio, muneribusq; datis.
 Carmina si quondam necnon mea scripta probasti,
 Dulce decus Musæ præsidiumq; meæ.

Sis *foelix*, *noſtram*q; *domum*, *tenues*q; *penates*,
*Me*q; *tibi* *addictum* *tempus* *in* *omne* *iūua*.
Quippe *tuus* *dicas* *dum* *ſpiritus* *hos* *reget* *artus*:
*At*q; *mibi* *æterno* *tempore* *numen* *eris*.

CONQUESTIO VIRGINIS
 Deipare cū Domini noſtri Ieſu Chriſti corpus de
 cruce depositū eſt. Georgio Cœlio authore.

Vnc *Arimathæus*, *nec*nō *Nicodemus* *acerbo*
 Cū *gemitu* & *ſparſi* *lachrymīs* *manātibus*
 De *cruce* & *ponūt* *corp⁹* *miserabile* *Ieſu*. *ora*
Sollicitis *ulnis* *infœliciſſima* *mater*
Excipit *exangues* *artus*, *complexa*q; *multum*
Hæret *inexpletum*: *nunc* *largo* *uulnera* *fletu*,
*Collapſum*q; *caput* *ſpargit*, *liuentia*q; *ora*:
Nunc *genibus* *flexis* *immensum* *numen* *adorat*
Quod *nunq;* *ſancto* *diſcedit* *corpore*, & *imīs*
Oſcula *deſigit* *plantis*: *natum*q; *Deum*q;
Cogitat, *in*q; *uicem* *lachrymīs* *reuerentia* *certat*.
Tandem *hos* *lugubri* *rumpebat* *pectore* *queſtus*:
Nate *ingens* *matris* *decus* & *dolor*: *has* *tibi* *demum*
Gens *tua* *cœlorum* *domino*, *terræ*q; *parenti*
Persoluit *grates*: *huc* *ſummo* *elapſus* *olympo*

Dum

Dum clemens hominum pergis reparare salutem?
 Pro tantis meritis tam tristia fata reportas?
 Expectate diu, patribus, populoq; tuorum?
 Quis tam crudeli foedauit uerbere corpus?
 Quis furor heu nitidas plantas transfixit, & istas
 Nate manus, spinisq; caput terebrauit acutis,
 Et latus indignum ferro perfodit iniquo?
 Vix misera agnosco speciem: manus atra decorem
 Eripuit, perimitq; notas iniuria præceps.
 Ergo Deum oppressit grauis exitus: & tibi tantum
 Mors licuit? Iudæa nocens post crimina mille
 Hoc ausa in dominum? me me tua uulnera nate
 Transadigunt: me clauis urgent, me spinea texta
 Configunt: tantusq; dolor stat pectore matris.
 Quid tanto in luctu matrem dulcissime Iesu.
 Deseris, & solam infida tellure relinquis?
 At decuit matrem. Quam nuper pignore tanto
 Foelicem merito Solymæ dixere parentes.
 Et tua fata sequi: mors hæc mihi grata fuisset,
 Et tecum poteram foelix comes ire sub umbras.
 Nunc sortem infaustam, diræq; incommoda lucis.
 Aeterno gemitu, & questu damnata profundo
 Orba diu genitrix patiar: tibi nate superstes
 Dicar? & hæc miseræ restant opprobria matri?

Quid

Quid repetam infœlix? o nostri gaudia partus
 Non ignota choris cœlestibus: o mihi semper
 Sollicitæ requies, & spes & gloria matris:
 Et nunc dilecta damnatus in urbe tuorum,
 Pro genere humano patris mandata secutus
 Horrendamq; crucem, tormentaq; dira subiisti.
 Ipse tui populi scelere, & liuore nefando
 Traditus indignæ morti purissimus agnus.
 Non talis facies pridem, nec gratia uultus,
 Nec color, aut species: hæc sunt tua lumina Iesu?
 Hoc caput? hi crines umbrantes dulcia colla?
 Quò te nate sequar? Qua te regione requiram?
 Ecce tuo interitu mœrent elementa, polusq;
 Ipsæ etiam deflent montes, abruptaq; saxa,
 Iudæi domino morienti illudere certant.
 Tu mea nunc feriens immani uiscera planctu
 Christe potens rerum: deuicto Acheronte reducis
 Fœlices animas: mihi tantum frigida restant
 Oscula, & æterni gemitus: uis sœua doloris
 Iandudum auertit sanctorum oracula Vatum,
 Nec lachrymis sinit esse modum: succurrite matres:
 Si dolor hic unq; tetigit præcordia uestra
 Auxilium ferte, & lapsæ miserescite matris.
 Heu nulli similis dolor est meus: & mihi nulla

Quæ

Quæ summi aspicio crudelia fata Tonantis
 Nec prodesse queat, nec tantum auertere luctum.
 Talia deslentæ mœstæ denso agmine matres
 Suscipiunt, refouentq; sinu: conantur acerbos
 Solari alloquio gemitus, sed manat in omnes
 Luctus edax: pariter deslent, pariterq; queruntur:
 Nec miseræ officium possunt præstare parenti.

❧ F I N I S.

GEORGII COELII LVSITANA

ni in libellum Luciani de Dea Syria à se lati-
 nitate donatum ad Henricum Infantem

Principem illustrissimum electū

Archiepiscopum Bra-
 carensis & Hispa-
 niarum Primatem

Præfatio.

N tibi Lucianū expressum sermone latino
 Hērice Hesperia Regū dignissima ples.
 Hic antiqva Asiætēpla, & cōmēta uidebīs
 Mystica q̄ miro coluit Gēs Byblia cultu.

Cum per agros passim tectis, atq; urbe relicta
 Dilectum Veneri nimium ploraret Adonim.

Atq; hæc (ut perhibent) monstroso ē flumine Nili
 Transtulit.

Transtulit in Tyrios fines Aegyptius Apis.
 Mox Syriae tibi sacra Dea, insanique furores,
 Atque ipsi occurrent certantia templa Canopo.
 Accipies causam cur primum extructa, quis author,
 Quis labentem annis demum instaurauerit aedem.
 Hic tibi uulgati ueterum referentur amores.
 Cum miser Antiochus correptus amore nouerca
 Arsit, & insanum totis bibit ossibus ignem.
 Ab nimium rerum ignarus, qui posse putabat
 Dissimulare ignem, sociisque cupidinis aestum.
 Ergo difficilem dum uincere pergis amorem
 Antioche, & ualido luctaris saucius hosti.
 Ipse iaces: tenues macies exederat artus,
 Funereus pallor languentia presserat ora,
 Nec minus interea uehemens exaestuauit intus
 Ignis, & ossa uorat. Sic cum se concita uento
 Dispulit in segetem paulatim exercita flamma.
 Mox furit in stipulas, spargensque incendia late
 Victor cum sonitu exuperat Vulcanus ad astra,
 Et caelo agglomerat piceam caligine nubem.
 Nequicquam aspiciens deflet sua damna colonus.
 Antioche infelix quae tanta insania mentem
 Impulit: ut caeco malles contendere amanti.
 Falleris heu nimium: nescit succumbere, & ipse

Vincit Amor Superos. Dum tu refugisq̄, negasq̄.
 Ille alitur, uiresq̄; capit: grauiusq̄; premendo.
 Nititur in uetitum indomitus, scœuusq̄; Tyrannus:
 Non illi est nostri ratio, nõ cura laboris,
 Neclachrymis hominum, precibus nec flectitur ullis.
 Ergo idem immiti transfixus uulnere ad imos
 Elysij lucos populus quã luget amantum.
 Et tecum curas, atq̄; irrita uota tulisses.
 Ni tibi iam in mortem labenti erasistratus ipse
 Ferret opem, & miseros genitori proderet ignes.
 Quid genitor faceret? Quem dira pericula nati,
 Et dolor inmani turbarent uulnere mentis:
 Et rursum thalami carituri coniuge pulchra,
 Et desertus Hymen, & nox ingrata manerent.
 Attamen uxori nati præponere uitam
 Maluit, & patrio concessit gaudia amanti.
 Tam miser Antiochi uita quam morte futurus.
 Durus uterq̄; labor: sed uter magis ipse profecto
 Henrice ingenij cui gloria cessit & artis.
 Causam expende animo: laus hæc tibi iure feratur.
 Mox etiam ritus templi, & solemnia sacra,
 Aramq̄; impositam stagno, Gallosq̄; furentes,
 Clamoresq̄; Deum, ac uarias mirabere uoces.
 Adde peregrini quo cursu ad limina sacra

Cappadoces, Cilicesq̄, Indiꝑ, Arabesq̄, Scythæq̄,
 Quiq̄ bibunt Nilum, & uoluentem saxa Niphaten.
 Suppliciter sese ferrent, ac dona dicarent.

Vt medio templi uolaret in aere Phoebus,
 Aederet & uario miranda oracula motu.

Quid memorem gemmam? Diuæ quæ uertice sacro
 Aemula coelesti radio, tenebrasq̄ perosa
 Fundebat rutilum late iubar, utq̄ corusco
 Igne reluctantem certabat uincere noctem.

Vt densos Arabum spirarent templauapores,
 Et iocunda procul foribus se proderet aura.

Quin etiam formam Diuæ miraberis ipsam,
 Infestumq̄ Iouem stagno, medioq̄ duorum
 Ignotum Assyriæ Genti & sine nomine signum:
 Vertice cui sancto residet sacrata columba.

Omnia quæ Latio per me sermone locutus
 Nunc Henrice tibi libro narrabit in uno
 Lucianus: tu parua animi munuscula nostri
 Qua curas hominum pellis, qua nubila fronte
 Excipe: si quando aduenient mihi candida fata
 Te uenerande puer nostræ laus unica Gentis,
 Te Graiæ, Latiaeq̄ simul decus addite Musæ.
 Dicemus, grandiꝑ tuba tollemus ad astra.
 Ipse etiam nostri partem sibi iure laboris

Vendicat *Alfonsus* frater cui murice sacro
 Effulget radiatus apex: quo Præsule gaudet
 Vrbs opulenta *Tagi*: & quem rerum maxima *Roma*,
 Sancta& Cardinei miratur turba senatus.
 Exulta *Tyberine* uadis: si præscia uatum
 Pectora uenturi, si non indebita posco.
 Hunc *Petri* ad solium superis authoribus olim
 Acciri *Italia* tecum plaudente uidebis.
 Ille *Deum* in terris præsentia numina reddet:
 Celsior humano, & late moderabitur orbi.
 Nam quæ materies mihi gratior? an dabit unq̃
 Illa dies se se uotorum summa meorum?
Addam & *Ioannis* Regis quoque maxima facta,
 Iustitiæ& decus: soboles pulcherrima fratrum
 Formosam uario nectet mihi flore coronam.
 Sed nos forte tuas *Henrice* obtundimus aures:
 Tempus & *Assyriæ* ritus cognoscere *Gentis*.

LVCIANI DE DEA SY-
ria Liber unus: Georgio Coelio Lusi-
tano interprete.

ST in Syria ciuitas haud pcul ab Euphra-
te flumine: appellatur autem Hira. i. sacra:
& Hira quidem ab Hera. i. Iunone Dea
Assiria: quæ in ea ciuitate colitur. Vide-
tur porro mihi appellationem hanc non simul cum ipsa
urbe natam esse: sed aliam prius fuisse. At postea cum
Hiri magni, ac celebres facti essent: in hoc posterius no-
men uetus cognomētum uerterunt. De hac igitur ciuita-
te, & de rebus eius: quæcunque in ipsa extant: dicere ag-
grediar: dicam & instituta quibus in sacra utuntur: &
solemnes conuentus quos celebrant, & sacrificia: quæ
peragunt: dicam & quæcunque de fani huius instituto
ribus fabulantur, quo uero pacto templum constructū fue-
rit. Scribo autem cum sim Assyrius. Atq; ex his alia
nos quidem referemus: quæ oculis perlegimus: alia uero
à sacerdotibus percepimus, sed quæ ætatem nostrã an-
tecesserunt: ab his historiam auspicabimur. Primi itaq;
mortalium Aegyptij (quãtũ nos sciamus) & in Deo-
rum cognitionem uenisse, & templa constituisse, lucosq;
& festas celebritates exhibuisse perhibentur: primi quin

etiam nomina sacra nouerunt, sacros sermones protulerunt. Haud longo post tempore Assyrij ab Aegyptijs ea quae de Dijs tradita erant accipientes & ipsi sacra & templa aedificarunt: in quibus simulacra posuerunt: statuas dedicarunt. Vetusstissimis autem temporibus ne apud Aegyptios quidem in templis idola fuerant. Et extant hodie sana in Syria (quorum nos pleraque uidimus) eiusdem ferè cum Aegyptijs uetustatis: uidelicet unum est Herculis: quod Tyri uisitur: non illius quidem Herculis quem Graeci decantant: quippe hic alter quem refero & multo uetustior, & heros Tyrius est. Est & aliud in Phoenicia templum magnum illud quidem, & à Sidonijs cultum: quod ut ipsi asseuerant: Astarte sibi uendicat (Astarten nos lunam esse arbitramur). Verum ut mihi quidam ex Hiris rettulit: Europæ Cadmi sorori dicatum est: Si quidem hanc Agenoris Regis filiam: cum ab oculis euannisset, & tēplo profecuti sunt Phoenices, & sacrum sermonem de ea tradiderunt: ipsam uidelicet eximia pulchritudine à Ioue deamatam, & cupitam fuisse: mox illum in tauri speciem transformatum, & puellam rapuisse, & in cretam abduxisse. Huic uero opinionioni tum hæc eadem ab alijs mihi Phoenicibus audita astipulantur: tum etiam numisma ipsum quo Sidonij

utuntur.

utuntur. Habet enim Europam insidentem tauro Ioui: Quæ res cum ita se habeat templum tamen Europæ esse multi non admittunt. Habent & aliud Phœnices ne illud quidem Assyrium sed Aegyptium. Quippe quod ex Heliopoli in Phœniciam translatum est. Hoc uero ipsi non uidimus coeterum ingens, uetus tumque esse constat. At enim Veneris Bybliæ augustum fanum Bybli uidimus: ubi & orgia in Adonim peragunt: quorum nos rationem percepimus. Ferunt enim facinus illud à sue in Adonim perpetratum in sua ipsorum regione accidisse. Propterea ut tam miserabilis casus extet monumentū singulis annis plangunt se, lamentantur, atque orgia peragunt, maximisque certatim luctibus per regionem operantur. Mox ubi percuti, & deflere desierint primum quidem Adoni ut mortuo inferias mittunt: postero autem die & uiuere sermonibus iactant, & in aera sursum reuocant. Sed & capita radunt quæadmodū Aegyptij cum Apis moritur. At uero mulieres quæcunque radi nolunt huiusmodi multa satisfaciunt. Vno quidem die sic questum meretricium exercent: ut solis peregrinis copiam sui faciant: susceptamque omnes mercedem sacrificij loco Veneri offerunt. Sunt & quidam ex Byblijs qui dicant apud ipsos Osirim Aegyptium humatum fuisse: lue
e iij Etusque

Et usq̄ huiusmodi, & orgia non illa quidem in Adonim uerum in Osirim cuncta peragi. Nec uero graua-
 bor dicere unde hæc uera existimēt: Etenim singulis an-
 nis caput ab Aegypto usq̄ Byblon appellitur cursum
 septem dierum enatās: ferunt q̄ illud uenti secunda quadā
 ac diuina nauigatione. Nec uero aliò unq̄ uertit sed ad
 unam Byblon defertur. Est itaque hoc omnino admira-
 bile sed illud etiam quod uno quoque anno ea res accidit:
 id quod me præfente dum Bybli agerem factum est,
 ipsum q̄ ego caput è papyro compactum spectauī. Est
 & illud mirum in Bybliorum regione. Ex Libano mō-
 te fluius in mare exit cui nomen Adoni. Hic porro
 fluius quotannis cruentatur, sanguineo q̄ colore sic ma-
 ri miscetur ut non parum etiam ipsius æquoris rubefa-
 ciat. Quæ res ubi accidit Byblijs Adonidis orgia
 denunciat: ijsdem enim diebus Adonim ipsum in Liba-
 no monte uulnerari, cruoremque in undas decidentē, am-
 ni speciem immutare: atq̄ ex hoc causam quoq̄ nominis
 traxisse fabulantur. Et hæc quidem plerique inuulgant.
 At mihi uir quidā ex Byblo qui grauis esse, & ueridi-
 cus uideretur aliam mutationis huius causam sic expo-
 suit. Adonis (inquit) fluius o hospes per Libanū mō-
 tem deuoluitur: ipse autem Libanus terrā habet in flauū
 plurimum uergētē. Validi igitur ac statim uenti per eos
 dies

dies efflantes terram haud modice minio commistam in flumen deferunt: ea sanguineum reddit. Quam ob rem huiusmodi quidem cōuersionis sanguis in causa non est. (tamen si plerique id autumant.) Verum ipsa solinatura. Et haec tenus quidem Byblius. Quæ quæuis uere dicere uisus sit mihi tamē stata ipsius flatus uehemētia quiddam maxime diuinum præ se ferre uidetur. Ad hæc ad montem Libanum ascendimus Byblo profecti (abest autem ab eo oppido unius dici iter) quod illic Veneris uetustum templum. à Cynara quondam constructum esse audiebamus. Ipsum igitur uidimus: & uetustum admodum uisum est. Atque hæc quidem sunt fana quæ in Syria: tū antiqua, tum magni nominis habentur. Enim uero quanquam non aliter hæc habeant: nullum tamen mihi eo quod in Hira ciuitate spectatur augustius uidetur. Nec enim templum aliud sanctius, regio sacratio. Sunt autem in ipso & opera sumptuosa, & uetustissima donaria, plurimæque etiam miracula: ac numine plena idola: in quibus ipsi Dij ualde præsentēs, manifestique sentiuntur. Et sudant per se ipsa simulacbra, & mouentur, & edunt oracula. Ac sæpe numero clauso templo: intra ipsum fanum numerosa uox, clamorque exoriuntur: id quod multi audiunt. In super quod attinet ad opulentiam eorum quæ nos scimus: facile princeps est. Etenim

¶ plu

quæ plurimæ ex Arabia, Phœnicibus, & Babylonij
opes eidem donomittuntur: multa ex Cappadocia affe-
runtur: multa Cilices ferunt, multa & Assyrij. Vide
re etiam mihi licuit: quæ in ipso templo in abdito seruan-
tur: uelstem uidelicet plurimam, cæteraque ex auro & ar-
gento. Iam tot dies festi, totque solemnes uno in templo
celebritates haud usquæ apud cæteros mortales inuenias.

Atquæ mihi huiusmodi historiam exorso: & de tēpli ip-
sius uetustate, dequæ prima eiusdem extruptione, tum de
ipsa Diua: quæcūquæ demū ab his esse putetur haud pau-
cæ se offerunt opiniones. Quarum aliæ sacræ, aliæ cui-
dentes, nonnullæ fabulosæ, quædam barbaræ, sunt &
quæ cum Græcis cōsentiant. Quas ego ut singulas qui-
dem recensebo: sic nequaquæ ausim affirmare. Plerique igitur
Deucalionem Scytham templū posuisse dicunt: illū
inquam Deucalionem sub quo ingens inundatio exti-
tit. Nos uero de ipso huiusmodi fabulam à Græcis ac-
cepimus. Hanc hominum stirpem non antea fuisse: sed
qui ex priore quidem fuerant: omnes periisse. Eos autem
qui nunc sunt: secundi generis esse: quod à Deucalionis
temporibus rursus propagatum est. Igitur de prioris
ætatis gentibus talia fabulantur. Cum ualde iniurij, cō-
tumeliosiquæ forent homines: cum nefaria opera perpe-
trarēt, nec iusuranda seruarent, nec hospites exciperēt,

nec

nec supplices etiam ferrent magnam eis pro talibus calamitatem ingruisse. Repente immensam aquarum uim e terra extitisse: densissimos enim imbres descendisse, flumina uasto undarum impetu torrentia profluxisse, mare ipsum altissime intumuisse: donec & omnia obruta sūt aqua, & mortales ferme omnes interierūt. Vnicum autem ex omnibus hominibus Deucalionem ob mentis integritatem, nec minus erga deos pietatem in secundum hominum genus relictum fuisse: hunc adeo salutē tali sibi ratione nactum esse. Arcam ingentem quā habuit liberis & uxoribus prius impositis ingressus est. Ecce autem illi ingredienti occurrisse sues & equos leonumq; genera, & serpentes breuiter quæcunq; animantia tellus gignit, atque alit, bina omnia, & in paria generatim distincta. At illum & cuncta excepisse, eaq; ne minimū quidem hospiti suo nocuisse: sed & miro quodam amore eum obseruasse. Ita donec inundatio inualuit, ac dominata est: omnes in eadem arca enauigasse. Et hæc de Deucalione Græca tradit historia. Porro qui ab his depēdet sermo, & ab ipsis Hiræ ciuitatis hoibus uulgatur maxime admiratiōe dignus est: sua quippe in regione terrā in ingētē uoraginē cōsedisse: quæ uniuersam inundationē in se receperit. At Deucalionē eo in loco & aras posuisse, & templum supra ipsum hiatū Deæ

Hiræ

*Heræ sacrum excitasse. Et nos quidem hiatum uidi-
 mus: subest ille templo exiguus ualde: an uero ex maxi-
 mo olim & spacioſo paulatim in anguſtum qualis nūc
 uisitur coiuerit: mihi id quidem non liquet: quem ego
 certe uidi modicus admodum eſt. Atque huiusce hi-
 ſtorie illud ſignum eſſe aiunt quòd bis ſingulis annis
 falſa ex æquore aqua in templum inuebitur: quam non
 ipſi modo ſacerdotes ſed omnis quoque Syria, omnis
 Arabia ferunt. Quinetiam plurimi Mortales ex
 his qui trans Euphraten agunt in mare ueniunt, & hau-
 ſtam quiſq; aquam in templum inuergunt: illa uero in
 hiatum deſluit: Qui cum exiguus (ut diximus) ſit mirū
 proſecto uidetur eū tantarum aquarū capacem eſſe. Cæ-
 terum propterea id eos exequi quòd Deucalion huius-
 modi ritum in ipſo templo inſtituerit: quaſi id haberi
 uoluerit uel calamitatis, uel beneficentiæ ſuæ monumen-
 tum. Vetuſtiſſima igitur de hoc templo opinio non ali-
 ter apud illos habet: Alij Semiramim Babyloniam
 cuius plurima opera in Aſia ſpectantur hanc ædem
 extruxiſſe putant, nec tamen Heræ uerum ſuæ ipſius
 matri poſuiſſe cui nomē Derceto. Dercetus porro ſpe-
 ciem me in Phœnicia ſpectare memini nouum ac pere-
 grinum ſanè ſpectaculum: nempe dimidia parte mulier
 eſt ab inguinibus uero in piſcem deſinit. Cum alioqui
 hæc*

hæc ipsa Derceto sub muliebri imagine in ciuitate Hira expressa uideatur. Atq; opinioni huiusmodi fidẽ nõ id sanẽ probabiliter inde astruere conantur. quòd piscis rem sacram existiment, nec ullo tempore attingant: ad hæc coeteris quidem auibus uescantur. unica uero columba abstineant. quæ etiam illis sacra est. Quocirca sic statuunt nõ alia q̃ Dercetus, & Semiramidos gratia hæc instituta fuisse. Et parcere quidem piscibus. quòd Derceto piscis effigiẽ præferat. at colubæ, quòd ipsa Semiramis postremo in columbam fuerit uersa. Nos autem templum ipsum ædificatũ à Semirami fuisse. admittamus fortasse. dictũ uero Dercetoni fuisse nequaquã ut id credamus. adducimur. Etenim & apud quosdam Aegyptios uesci piscibus nefas est. cum uidelicet id ipsum in gratiam Dercetus nõ faciant. Traditur & alius sacer sermo. quem nos alioqui à prudenti uiro accepimus. Ipsam quidem Deam Rheam esse. coeterũ templi opus Atti debere ascribi. Hic inquam ille est Attis. qui & Lydus fuit, & primus omnium orgia in Rheã docuit: quibus deinde & Phryges, & Lydi & Samothracæ. cum ab Atti ritũ accepissent. sunt usi. Porro quæcunque de Atti traduntur ea etiam hac in ciuitate accipi: quẽadmodũ ab Rheã sectus à uirili uita abstinerit: eumq; in foemineam faciem transformatum. ba-

bitu muliebri omnem terram peragraſſe, atq; orgia feciſſe ſimul quæ paſſus foret prodendo ſimul Rheã lau-
dando. Inter hæc in Syriam ueniſſe ubi cum ab his qui
trans Euphraten agunt nec ſe, nec ſua orgia recipi ui-
deret in hoc ipſo loco templũ condidiſſe. Sed & nõ pau-
ca ſigna Diuam non aliam q̃ Rheam eſſe arguunt. Et
leonibus enim uehitur, & tympanum habet, ad hæc coro-
nam in capite turritam geſtat: qualem admodum Rheã
Lydi effingunt. Qui uero me horum admonuit ne ille
quidem Gallorũ oblitus eſt qui in hoc tẽplo ſunt. Nec
enim unq; Gallos Iunoni ſed Rheæ incidi, & Attim
imitari: quæ ſanè mihi conuenientia uidentur, cœterum
nequa q̃ illa uera: ut pote qui aliam ſectionis rationẽ lon-
ge probabiliorem acceperim. Etenim præter cœteras
illa me ratio mouet quæ cum græca hiſtoria in pleriſq;
conſentit. Nõ ergo hic deſunt qui & Deam Iunonem
arbitrẽtur, & operis extruccionem ad Bacchum ſeme-
les referant. Si quidem Dionyſium. Qua tẽpeſtate ex
Acthiopia reuertebatur ad Syriam deueniſſe. Sed &
multa in æde ſigna non alium conditorem q̃ Bacchum
arguunt: in quibus & uestes barbaræ & lapilli Indici,
elephantorumq; cornua uiſuntur: quæ ipſe Dionyſius
ex Acthiopibus detulit. Quin & Phalli duo (Phal-
lus græce uerenda ſignificat.) immani quadam, &
incredibili

incredibili altitudine in ipsis templi uestibulis spectantur:
 quibus tale epigramma insculptum est. Hos Phallos
 Dionysius Iunoni nouercae posui. Quamquam uero haec
 opinionem de Baccho sat probare, atque testari uidentur
 adijciam tamen aliud quod intra templum Diony-
 sio sacrum apparet. Phallos Graeci Baccho erigunt:
 cuius rei causa illud astruunt ligneos homunculos imma-
 nia uerenda praeferentes: quae neurospasta uocant.
 Cernitur igitur & hoc in eodem fano ad dextram tem-
 pli partem: ubi aeneus eiusmodi homuncio sedens im-
 modica genitalia ostentat. Et haec quidem sunt quae de
 aedis primis conditoribus fabulantur. Nunc iam tem-
 pus appetit ut de templi quod nunc extat aedificatione,
 quae de causa positum fuerit quis ue ipsum condiderit
 dicere aggrediamur. Tradunt igitur templum quod a
 primordio aedificatum fuerat: neuiquam aetate nostra su-
 peresse. Sed illud quidem temporis uetustate labefactum
 corruisse: quod uero nunc uisitur Stratonices Assyrio-
 rum Regis uxoris opus esse. Videtur autem mihi haec
 esse illa stratonice: quam suus priuignus Antiochus ad-
 amauit: id quod singulari medici Erasistrati pruden-
 tia animaduersum fuit ac depraesensum. Vbi enim mi-
 seria iuuenem inuasisset, nec ille grassanti iam malo po-
 tuisset reluctari: Quippe qui ingentem turpitudi-

nem

nem: si amorem aperiret: uerebatur tacitus graui morbo conflictabatur. Iacebat autem nihil omnino doloris indicans, at color penitus immutatus erat, corpusq; ægerrime habens: indies magis tabescebat. Sed medicus cum acri ingenio perspiceret: nullius morbi causam apparere: cōtinuo amoris perturbationem ratus est. Plura uidelicet signa occulti ignis concurrebant: oculi imbecilli, uox lassa, color funereus, lachrymæq; affatim intercidentes. Itaque cum hæc perspexisset: tale quiddam artifex Erasistratus extquitur. Manu dextra ad adolescentis admota: tantisper ibidem tenuit: dum omnes qui è regia erant: singulatim accersui adessent. Et uero cœteris ingredientibus æger amore iuuenis æque in magna quiete perdurare: uerum enim uero uix dum nouerca ingrediente color repente immutari, sudor diffluere, tremor totū corripere, cor ipsum acriter subsultare. Quæ ipsi tandem medico testatissimum amorem reddiderunt. Sic adeo tantæ sollicitudini maturat auxilium. Cum enim Seleucum patrem uebementer de unico filio anxiiū seduxisset. Nempe (inquit) ualetudinem in quam filius tuus o Rex incidit: caue ne posthac ualetudinem dixeris. Quando neq; quicq; (ut cœteri ægroti aßolent) patitur, neq; nostræ artis uel minimum eget. Nanq; illum turpis amoris insania in ancipitem perturbationē mente

te externata coniecit: ex qua plurimum uereor: ne extremus (quod *Dij* prohibeant.) tibi luctus impēdeat. Doleo tamen animiq; discrutior q̄ huius tam acerbi mali curatio infamiam meam petat: non opem medicam desyderet: atq; utinā desyderaret modo. Etenim quā hoc mihi expetendum, & cum primis gloriosum: tam illud scilicet turpe & calamitosum. Sed ne uerbis crimen per se graue frustra exaggerare uidear uel te iudicem mihi cōstituā. Filius enī tuus *Antiochus* cōtra fas, cōtra piū, meam unius uxorem perditissime deperit, ut nisi nefarij uoti compos fiat: se q̄ celeriter moriturum esse dicat. Ergo in eas angustias infœlix cōiectus sum: ut cum me medicum profitear: ægroto *Antiocho* mederi nequeam? Quod te etiam atq; etiam oratum uelim ne uim nefariā per summam iniuriam in me exercere uelis ne ue apud te magis paterna indulgentia q̄ uirtus & iustitiæ ratio dominantur. Quod si te nihil nec diuina nec humana iura in meum dedecus curare sensero: ne illam quidem me ociose spectante: quispiam auferet: priusq̄ *Deos* penates coniugij nostri testes cruore meo polluat, contemneretq;. Vt cum scelus sceleri accumulatum fuerit: grauius. *Dij* immortales in tantam impietatem animaduertant. Et his quidē uerbis sapienti quodā a stū aggressus *Erasistratus* regē est. At enim *Seleucus* his auditis: multis

f

continuo

continuo precibus obsecrare: ne se in supremum orbita-
 tis luctum coniciat. Per ego (inquit) Erasistrate &
 sapientiã tuã te, & artis medicinæ professionẽ obtestor:
 ne idẽ infeliciſſimo iuueni dirũ cõpares exitiũ. qui eius
 affectã, deploratãq; saluti cõsulere ante alios deberes.
 Neue eodẽ puncto tẽporis nati funus, patris sepulchrũ,
 generis noſtri interitum, domusq; Regiæ occasum spe-
 ctare crudeliter ambias. Quid enim miſer ultra habeo:
 quòd mortẽ deprecer: aut huius cõmunis lucis uſurã ex-
 petã? ſi noſtri ſpem ſanguinis, regniq; ſubſidium, ſi uni-
 cã meã ſeneclutis requiẽ ſub primo iuuentutis flore mi-
 bi ante oculos eripi, atq; extingui perferam. Quid por-
 rò ſcleris: & præſens: & omnis futura ætas: ei nõ im-
 putet? qui iacturam ineluctabilẽ leui damno: & quod fa-
 cile penſari queat: nõ redimat. O infauſtã meã caniciẽ,
 ò acerbã & præcipitẽ ſeneclutẽ: Me ne fili chariſſime
 longe lateq; propagãſſe imperiũ: ut te hæredem unicũ:
 quem Deorum exorata numina mihi tandem conſeſſe-
 rant: ſuperſtes ipſe uita ſpoliari paterer? Ergo ego
 luctuoſam orbitatem, crudelem ſeneclutem, mortem
 infeliciſſimã (quæ mala plurima mihi impendent)
 quã primũ declinare, & providere non debeam? Et
 reputa per Deos Erasistrate utri ex nobis malum acer-
 bius ex ea re conſequatur. Nam ſi miſerrimus Antio-
 chus

chus nullo cogente amore degener modo patriæ uirtu-
 tis ad inferendam iniuriam se parauit. iam lachrymas
 ut potero cohibebo nec in summo meo dolore filij peri-
 culum deprecabor: sin inuitus perturbationi succubuit,
 & tandiu repugnauit insolentiæ donec uitæ aleam su-
 bierit id nunc te oro Erasistrate in commune ut con-
 sulas: nec præter modum zelotypia laborans. &
 uniuerso regno nostro ingentem calamitatem incutias,
 & dulcissimum mihi filium senectutis nostræ solatium
 crudeliter extingui perferas, summam deniq; in te ipsum
 inuidiam concites. Cum ad hunc modum Rex deprecatus
 esset ignarus uidelicet omnium haud cunctatus est
 Erasistratus sed eadem uultus, affectusq; simulatione
 huiusmodi uerba uicissim habuit. Nihil ergo nec iustitiæ
 decus, nec nuptiarum ius sanctissimum, nec existimatio-
 nis artisue meæ ratio te Seleuce mouët quin thalami po-
 stes perfringas, uim geniali lecto, & penatibus inferas,
 meq; ab uxore cõiugem à marito. Dijs hominibusq; in-
 uitis abiungas. Sed quando æquissima mea postula-
 tio nihil (ut sentio) uim tuam cohibet. & ego miser
 nihil uerbis proficerem cedam tibi Seleuce: cedere
 enim necessum est: Deos tamen ultores & quos tu scili-
 cet impietate tua infestos tibi reddidisti nunq; obtesta-
 ri desinã: cumq; in illam umbrarũ æternã domũ descen-

dero acerbissimum mei doloris sensum · integrum illuc
 perferam, omniumq; pœnarum genera in acceptæ calami
 tatis ultionem prouocabo. Tu enim sacra cõnubialia te-
 merata religione polluis, tu ad diram impotentiam Af-
 syriæ regibus aditũ aperis, tu omnium gẽtiũ populorumq;
 inuidiã in te ac sanguinẽ tuum graui piaculo cõtrahis.
 Quid autem eo principe qui se magni illius, *Alexãdri*
 successorẽ iactat magis indignũ? Enimvero optimi Re-
 gis officium est nec se in fontibus iniurium præbere, nec si-
 bi minns q̃ cõteris imperare. Atq; ut apertius *Seleu-*
ce iniquitatem rei introspicias finge obsecro uxorem tuã
 me internuncio abs te flagitari: profecto nunq; id com-
 mittendum putares tametsi me adeo moleste urges · ut
Stratonicen tuam *Antiocho* q̃uis periclitanti concedere-
 res. Hic *Seleucus* asserere, per sancteq; iurare · uel sua
 ipsius coniuge lubenter cessurum modo ab ea re nati mi-
 seriam releuatum iri cõsideret, nec uero se ei uxorem in-
 uisurum quem unum rerum omnium longe charissimum
 haberet. Proinde falsam ex animo suspicionem depone-
 ret, pietatemq; paternam impietati ne uerteret. Atq;
 utinam tanto munere extremum ætatis suæ actum *Dij*
 immortales cumularent uti nouerçæ modo desyderio fi-
 lius afflicteretur. Nec enim molestũ cuipiã futurũ, &
 uitã *Antiochi* q̃ primũ à miserrimo amoris iugo af-
 fertũ

fertū iri: siquidē acerbiorē multo filij. q̄ uxoris iacturā
 esse. Cōiugē enim uulgo inuenias, aut modico certe labo
 re cōpares: filium. nec aliunde quærere tuo arbitrato li-
 ceat, & nisi fortunæ casu incertoq̄; tēporum momento
 suscipere nequeas. Cum hæc queribunda uoce. inter ge-
 micus, singultusq̄; miser senex excusaret. non ultra tulit
 Erasistratus optimi Regis, patrisq̄; indulgentissimi la-
 chrymas: sed ita demum eius animo explorato. sermonē
 medium hisce uerbis interrupit. Clemētiam ne prius lau-
 dē an pietatē tuam admirer Rex Seleuce? etenim pari
 gradu. ad utriusq̄; uirtutis fastigium emicuisisti. cum &
 audaciam meā quæ secum imperij salutem trahere uide-
 batur. modestissime tulisti, & nati uitam q̄; maximo
 pretio redimere non dubitasti. Me hominem incōsultū.
 qui cū actionum tuarum gloriam, animiq̄; inuictam for-
 titudinem perspectam haberem. ueritus tamen fuerim. ne
 te nisi longis ambagibus. ad tam gloriosum facinus pos-
 sem animare. Sed iā non ultra committam. ut te diutius
 suspensum teneam: sed te metu omni, & solitudine libe-
 rabo. Nam Antiochus tuus Seleuce. quem uelut mor-
 tuum defles: de quo a deo mœrore conficeris. Stratouinē
 tuam efflictum & miserabiliter deperit: eiusq̄; unius de-
 syderio. perditæ supraq̄; modum exardet. Illius forma
 infœlicem iuuenem inuitum rapuit: illius decor in lan-

gorem, extremumq; uitæ discrimen adduxit. Neq; enim Antiochus uxorem meam concupijt unq;: quod tamen staccidisset: an ego tam insolens tam à sensu communi alienus futurus fuisssem? uti eam rē in qua salus patriæ uerteretur, quæ certam nomini meo immortalitatē promitteret summi ob id sceleris cōuincēdus recusarē. Aggrederere igitur ad pulcherrimum facinus Dijs hominibusq; plaudentibus o Seleuce nempe nato unico salutem tibiq; spem regni, generis subsidium, securitatē imperij, trāquillam deniq; & beatam senectutē comparaturus. Persuasus igitur est Rex: & filio quidem uxorem & regnum reliquit. at ipse in Babyloniæ regionem profectus ciuitatem sibi cognominem ad Euphraten condidit: ubi & diem suum obiit. Ad hunc itaq; modū amoris insaniam & perspexit, & medicatus est Erasistratus. Porro Stratonice sub priore etiam num marito huiusmodi in somnium uiderat. Imperabat illi Hera Dea ut templum sibi in ciuitate Hira instauraret: id si contemneret: tum plurima illi, eademq; pessima interminari. Et primum quidem Stratonice nullius momenti eam rē habuit: postea cum ualido morbo corriperetur: tum deniq; uisum Seleuco narrat, Heram placare nititur, fano ædificando se uoti ream facit. Mox igitur pristina reddita ualetudine uir deorum metuens: uxorem in ciuitatem

tatem Hiram mittere properabat, opes parabat, exercitū cogeat: partim qui ædē ædificarēt, partim qui Reginam custodirent. & honorifice deducerent. Inter hæc uno ex his quos maxime charos haberet optimis moribus, & probitate summa iuuenes (erat autē huic nomen Cōbabo) ad se uocato. Ego te (inquit) o Cōbabe longe ante cæteros amicos quippe uirtute præstātem diligo: tuamq; uel prudētiā, uel erga me pietatē apprime, ac modis omnibus probo: cuius uidelicet si uere me amās iā pulcherrimū mihi documētū præstiteris. Etenim si unq; alias probatissima quadā fide in præsentia indigeo. Propterea decretum est mihi: ut tu Stratonicē meam sequens opus faciendum, atq; ad exitum perducendum cures, sacra rite absoluas, in super exercitum ducas. Quæ si cum fide uti par est procuraueris tibi deinde reuerso multo maximum laboris præmium à nobis erit. Vix hæc finierat, & Combabus effusis precibus obsecrare ne se mitteret, ne ue quæ se ipso longe maiora essent: sibi auderet cōmittere utiq; uxorē, sacriūq; opus. Verebatur autem adolescens ne ipsi diutina cū Stratonicē consuetudo futura lapsu tēporis: i Zelotypiā apud Seleucū uerteret: uel eo quidem magis: quod unus cum potestate summa deducturus esset. Verū cū dominū sentētia mouere nō posset: ad aliā orationē suppliciter cōfugit iuuenis:

concedi sibi saltem dierum septem interuallum postulat:
 qua modica tēporis mora ubi nō nulla cura sset. quæ cū
 primis opus haberet: tum ad imperata se prestō, & ac-
 cinctum fore. Quod ipsum cū facile impetrasset. domū
 q̄primum regreditur, atq; humi proiectus ad hunc mo-
 dum secum misere lamentabatur. O me infælicem: quid
 enim me iuuat uel fidei probatū haberi, uel unum ex om-
 nibus ad tantum munus deligi cuius tam acerbis finis iā
 nūc mihi oculis obuersatur? Ego ne tam iuuenis formo-
 sam mulierem sequar? Veb misero mihi: quā magna
 mihi inde calamitas impendet, nisi ipse omnem eius ma-
 li causam q̄primum amoueo. Ergo necesse est me no-
 uum atq; ingens facinus audere, sed quod unicum tanti
 est. ut me in posterum ab omni formidine securum red-
 dat. His dictis. baud ultra moratus seipsum mutilat,
 eunuchūq; facit. Porro uerendis quæ exciderat conditis
 in uasculū, & melle, myrrha, odoribusq; inditis. id ipsū
 uasculū annulo proprio obsignat. Tū deniq; miserando
 uulneri medica ope auxiliatus est. Post hæc ubi p̄fectio-
 nis tēpus aderat. ad Seleucum se contulit: ibi coram fre-
 quenti cœtus simul ipsum uasculum Regi porrigit, si-
 mul hæc uerba loquitur. Pretiosissimum uas hoc ò Do-
 mine domi meæ in parte penitissima seruabatur: quippe
 quod eximium meæ conditionis bonum statuerem, &
 perinde

perinde maximi ducerem. Nunc quandoquidem longum iter imperio tuo obsequens aggredior apud te depositum cupio. Proinde tuæ summæ uirtutis, benignitatisq; fuerit ipsum mihi in tuto diligenter aſſeruari præcipere. Nec enim id iniuria: cum huic nullum uel maximum theſaurum comparandum habeã, idemq; non ſecus ac propriam animam diligam. Ita ut cum imposito abs te onere defunctus: huc reſſus fuero: hoc ipſum æque integrum, æque illibatum abs te recipere, domũq; meã poſſim reducere. Hæc cum audiſſet Seleucus: omni cum benignitate uasculam accipiens, alteroq; ſigillo muniens certis deinde à cubiculo tradidit, diligentiffimeq; cuſtodiendum edixit. Et uero Combabus ab illo tempore tutum ſibi imperatum iter reddidit. Ergo in ciuitatem Hiram uenientes magno ſtudio templum triennij ſpacio fabricati ſunt. Quo interim tẽpore accidit forte id quod multo antea & metuerat Combabus, & prouiderat. Nam ſtratonice cum longa iam illi cum Combabo familiaritas interceſſiſſet: ipſum demum amare occipit: neq; ita multo poſt inſane iam flagranterq; deperibat. Vulgatum uero eſt in ciuitate Hira Herã Deã ſe eius caſus authorem uoliſſe: tum ut rara & admirãda Combabi probitas mortalibus innoteſceret: tum uero ut ſupplicium pro impietate Stratonice lueret: quæ

numinis

numinis negligēs, religionisq; securā lōgo demum inter-
 uallo coacta malo resipuerit, templumq; edificandum su-
 sceperit. Ea igitur cum in amorem incidisset: primū qui-
 dem sibi moderari, & ægritudinem utcumq; cælare:
 post ubi malum latius serpere: q̄ ut silentio inuolui pos-
 set palam misera conflictari, palam & interdum in la-
 chrymas prosilire, ipsumq; Combabū identidem nomina-
 re. Atq; oīa illi erat Cōbabus. In summa furens ani-
 mi, impotētisq; malo fracta: nam precandi aliquam mi-
 nus turpē secum anxie uolebat. Etenim nec arcanū illū
 furorem cuipiā aperire audebat: nec rursū illa tanto co-
 natui par erat: ut Combabo animū suū pderet. Ita q; cū
 hic illuc uarijs æstibus fluctuaret: ad illud postremo des-
 cendit: ut cū se se large uino inebriasset: ad Cōbabum sic
 madens accederet, sermonemq; cum eo cōnecteret. Si-
 mul enim ingrediente uino: ingreditur & impudentia: ad
 hæc putabat repulsam uoti non ualde turpem futuram:
 quod singula ebriorū facta: ignoratione propriæ mētis
 excusantur. Nec uero talia cogitata exequi amās distu-
 lit: sed graui æque se uino distendēs: statim à coena cubi-
 culū ubi Cōbabus manebat: ingreditur: ipsūq; adeo depre-
 cari, amplecti genua, deniq; amorem omnem fateri. At
 ille Reginæ preces atroci, & se uero uultu excipiens: tū
 rem ipsam detestatus est, tum ebrietatem grauitè im-

prope

properauit. Hic Stratonice furibunde mināte aliquod
 se indignum facinus ausuram metuens Combabus un-
 uersam rem aperit, quicquid perpeffus fuerat: decla-
 rat, postremo rem ipsam oculis uidendam subijcit.
 Quod cum illa nihil scilicet tale uerita aspiceret: ab li-
 bidinis quidem insania destitit: sed enim amoris nunquā
 oblita est. Quinimmo semper Combabum appetere,
 semper se illi coniungere non alio solatio irriti amoris
 usa. Et exprimitur adhuc hic amor in ciuitate. Hira
 Nuptæ mulieres Gallos efflictim ardent, Galli uicif-
 sim insaniunt: tantum uero abest ut Hirorum quispiā
 in eos Zelotypia labore: ut rem quoq; huiusmodi ma-
 xime sacrā censeāt. At nō quicq; earū rerū quibus in ci-
 uitate Hira Stratonice indulgebat: Regē Seleucū late-
 bat: uerum plures ad eum uenientes: & amorem argue-
 bant, & falsissimis delationibus aures creduli senis im-
 plebant. Quibus de rebus uehementer Rex ira percitus
 ab opere nec dum absoluto Combabum reuocat. Nec
 uero desunt qui fabulā hoc loco minime ueram astruāt:
 ipsam aiunt Stratonicen postea q̄ ingens ipsius ardor
 in irritum cesserat: litteras ad uirum dedisse quibus ip-
 sum Combabum insimularet: quasi is de stupro se inter-
 pellasset. Ita quod de Sthenobæa & Phædra Cnosta
 Græci idem & Assyrij de Stratonice fabulantur.

Atqui

Atqui ego nullo pacto adducar. uel Sthenobæam uel Phædræ talia perpetrasse: tametsi Hippolytum à Phædræ amatum fuisse constat. Veruntamen nos hæc in medio relinquentes eò unde diuertimus regrediamur. Vbi igitur reuocationis mādātū ad ciuitatem Hiram perlatum est, probeq; intellexit Combabus quamobrem accersitus foret. præclara animi fiducia ad reuersionem se comparat: ut potè qui domi criminis defensionem reliquisset. Ipsum adeo ubi primū uenit. statim Rex uinciri, atq; in custodia contineri imperauit. Post hæc iisdē præsentibus amicis Qui & olim cum Cōbabus in ciuitatē Hiram dimitteretur affuerāt. cum eum in medium custodes (uti iussū erat) deduxissēt. primum Seleucus Cōbabū accusare tum adulterium, tum incontinentiam opprobrando: mox uehementius concitus fidē inuocare, amicitiae iura obtestari, atq; in se trifariam Cōbabū iniuriosum fuisse queri. Quòd stuprum patrauerit. quod fidem uiolauerit, quod sacra, religionemq; ipsius Deæ. cuius operi ad præsens addictus foret. summa cū impietate polluerit, ac temerauerit. Porro ad huiusmodi regiā cōquestionē nō pauci ex astātibus succlamātes. calūniā ingerebāt. testato. palā Cōbabum & Stratonicē inuicē cōmistos. sese uidisse. Breuiter oēs p̄ tāris sceleribus ut potè acerbiſſimo piādis supplicio. q̄ primum Combabum

Combabū ipsum pœna ultima afficiendum censebant. At nō Combabus donec in medio stetit: quicquam uerbis refellere, quicquam declinare: ubi uero ad supplitium iam trāberetur: tum deniq; locutus illud suum uasculum identidem efflagitare: asserens: nec stratonices, nec flagitij ullius causa se interim: uerum quod ea rex sibi auferre cuperet: q̄ apud eū iter facturum: in uasculo deposuisset. Hic Seleucus aiaduerso Cōbabū de se falso q̄ri: cōtinuo ex illis quēpiā q̄bus asseruādū id dederat. Vocat, utiq; statim p̄matur īperat. Quod simul atq; p̄latū est, arripiēs Cōbabus & resignās: simul q̄ inclusa erāt: ostēdit: simul se ipsū denudās eunuchū esse: omnibus p̄bauit. Et hoc illud, hoc illud (iquit) in causa erat o Rex: quāobrē p̄fectionis curā abs te mihi demādatā: sic inuitus, atq; æger animi aggrediebar. Huius enim euētus tristissima p̄sagia tacite cogitationi meæ incubātia: sensus meos alioquin ad parendum alacres: a luctuoso onere deterrebāt. Huius inquā extremi, & impij dedecoris formido: posteaq; tuæ Domine uoluntati omnino reniū meū nō erat: tā dira me ipsū perpeti coegit: pia illa quidem, atq; officiosa erga Dominum: ceterū mihi ipsi qui pertuli: infœlicissima, ac multo miserrima: & talis a deo cū maneam: tamē eius criminis nomine apud te deferor: quod ab integris modo uiris committi potest. Admira

tus

tus Rex est: cum hæc & audisset, & uidiſſet, uehemen-
 terq; animū percuffus: lachrymis obortis Cōbabū am-
 plexatur. Et in uerba deinde prorūpēs. Heu quā (in-
 quit) ingenti & inuſitato uulnere in temetiipſū Cōba-
 be crudelis extitiſti: Tu ne facinus indigniſſimū, unus ex
 omni mortaliū numero tibi uſq; adeo infeſtus patraui-
 ſti: nec enim tā diriū, tā horridū, tamq; crudele ſpectacu-
 lū laudauerim unq;. O miſerū te mi Cōbabe, & morta-
 liū inſoeliciſſimū: quādoquidē tā ſcua tā immania tormē-
 ta ſuſtinuiſti: ſed qualia me hercule nec te pati nec me aſ-
 picere par erat. Tua nanq; mihi documētis omnibus diu
 perſpecta integritas, tua cognita fides o Cōbabe ne de-
 ſenſione quidem iſta egere omnino debuerant. Sed quan-
 do ita Dēmon infeſtus tulit: primum quidē lachrymas
 tuas ulciſcemur ſceleſtiſſimorum calumniatorum morte:
 qui te ſcilicet falſo detulerunt, tum calamitatem iſtam
 tuam ingens in te noſtra munificentia penſabit: uideli-
 cet auri magnum pondus, ueſtes Aſſyriæ, atq; equi re-
 gij. Præterea nullo in poſterum tibi opus nuncio fucrit:
 Vt ad nos admittare, nec quiſq; ullo tempore te a no-
 ſtro cōſpectu arcebit: uel ſi cū coniuge ſimul cubē. Hæc
 cum dixiſſet Seleucus: nihilo ſecius executus eſt: ſi
 quidem & Sycophantæ ipſi continuo im ſupplitium
 protracti, & Combabo cuncta promiſſa munera lar-

ge donata sunt. Porro amicitia longe priore coniun-
 ctior inter eos redintegrata est ita ut nemo alius per uni-
 uersam Assyriam uel sapientia, uel fœlicitate Comba-
 bum æquare censeretur. Post hæc Combabus ab rege
 iterum in ciuitatem sacram ipso Combabo postulante
 dimittitur uti Heræ templo quod pendens, interrup-
 tumq; reliquerat extremam manum imponeret: eò igitur
 ueniens, & opus ad finem perduxit, & reliquã æta-
 tem ibidem egit. Voluit autem Seleucus tū uirtutis, tū
 beneficentiæ nomine illi in sacro statuam poni ex ære:
 erectusq; adeo est in sacro in summum etiam num uiuē-
 tis honorē æneus Cōbabus Ermoclis Rhodij opus fa-
 cie quidē muliebri: at cultu, & habitu uirili. Illud etiã fer-
 tur ex Cōbabi amicis ut quisq; illū maxime diligeret:
 sic in calamitatis acceptæ cōmunionē libētissimo animo
 se tulisse: quod id existimarent iacturæ & doloris Cō-
 babi esse solatium. Etenim sese ipsi eunucharunt, pa-
 remq; uitam cum illo degerunt. Nec tamen desunt qui
 totum hoc ad sacram fabulam reiiciant: Quasi Heræ
 ipsa quod Combabum diligeret plurimīs in animum se-
 ctionem eā induxerit ne cum se is unū ex omnibus pro-
 prii sexus inopem, truncumq; uideret animi angeretur.
 Porro iste cōsuetudo manet adhuc: & nō pauci quoq;
 anno in sacro uirilitate se abdicant: siue id in Combabi
 salatium

solatium siue in Heræ gratiam faciant: ut cunq̄s enim res habeat nobis eos excidi referre sat fuerit. Idem uero uirili habitu nunq̄s incedunt sed & muliebri utūtur, & opera insistant muliebria. Id quod & in Combabū (sic etenim accepimus) authorem refertur: cum & ipse foeminea ueste usus fuerit. Nam ferūt peregrinā quandam mulierem quæ ad festam celebritatem conuenerat cū adeo speciosum, eūq̄ in ueste adhuc uirili cōspiceret uehementer ipsius amore correptam fuisse: mox cum non bonum esse libidini intelligeret summa desperatione adactam misere mortem sibi consciuisse. At Cōbabum ægre ferentem sua causa infoeliciter Veneris exerceri artes, desyderiumq̄s amantium irritum esse ornatum deinceps muliebre potiore duxisse ne ulla itidē mulier p̄cliui errore laberetur. Igitur hāc causā esse aiunt quāobrē Galli fæmineā stolā sumpserunt. Ac de Cōbabo quidē hactenus: sed & de Gallis paulopost iuxta finē meminimus, tū de excisiōe ipsorum, tū sepul turæ ritu: huc addemus & rationē q̄ eos in tēplum ingredi uetat. Sed anteq̄s ad hęc uenimus est animus de situ & magnitudine ipsius tēpli nōnulla dicere q̄ uel hinc potissimum aggrediamur. Locus itaq̄s in quo fanum positum est æditus admodum & accliuus ad medium maxime, & uelut umbilicū ciuitatis est. Duplici uero muro

cingitur.

cingitur. Quorū alter uetusſtus ſanē: alter nō ita ætate noſtra antiquior eſt. Porro tēpli ueſtibula ad aquilonē uergunt: altitudine cētum prope paſſuū. Atq̄ ueſtibulis in iſdē illi Phalli de quibus ſupra meminimus ſpectantur quos Dionyſius ſtatuit: tercētū paſſuum altitudinem æquātes. In quorū alterum bis ſingulis annis uir quidam aſcendit, habitatq̄ in ſummo Phalli uertice dierum ſeptē ſpaciū. Porro aſcenſionis cauſa illa à pleriq̄ redditur: q̄ qui ad eiſmodi faſtigiū peruadat eū collo qui cū Dijs immortalibus, & pro omni Syria precari arbitrātur: Deos uero ipſos ex p̄p̄inquo uota, preceſq̄ exaudire. Cōtra nōnullis uidetur hūc ipſum ritū ad tēpora Deucalionis reſpicere: uidelicet illius calamitatis monumētū cū omnia late diluuiο inundāte attoniti, & exanimati mortales quā iuga mōtiū, quā celſarū arborū cacumina præhēdere raptim feſtinarēt. Cōterū nec mihi hæc quidē recipiūtur qui ne ab origine diſcedatur ad Bacchū etiā nū aſcenſum huiſmodi reſerēdū exiſtimē. Quod ita demū oībus probatū iri cōfido ſi illud prius intellexerint, atq̄ huc cōtulerint ſolere ad omnes phallos Qui Baccho erigātur ligneos homūculos apponi: quod tamē ipſum qua ratiōe inſtitutū fuerit bāud temere auſim dicere. Igitur meo quidē iudicio qui ad phalli Dionyſio ſacri uerticē euadit: is in imitationē illius homūcu-

li lignei facerē id uidetur. Ascensus adeo ipse ad hunc modū perficitur. Qui enim ascēsurus est. proluxa cathe-
na se ipsum pariter & phallum complectitur, tū paxil-
lis protenti pedis capacibus, eidēq; phallo affixis inni-
tēs simul ipse ascēdit, simul cathenā manibus protenus,
tolutimq; trahit, & uelut auriga quidā utriq; puoluit.
Quod si quis hæc unq; fieri nō uidit: aliquos uero uel in
Arabia, uel in Aegypto, uel postremo alicubi gētū
palmas scādere uidit uidelicet ipsū quod refero nouerit.
Cū uero ad ascētionis extremū peruenerit: aliā deīde ob-
lōgā catbenā ex alto demittēs. quæcūq; sibi opus esse du-
cit ut sunt ligna, uestimēta, uasa ad se se attollit: ex qui-
bus inter se cōnexis sellā nidi cuiuspiā forma cōponēs in
ea residet. Manet autē eodē in loco. inge (ut diximus)
dierū septē spacū. Ad hoc igitur sacri genus plurimi
mortales cōfluūt. Et aurū, & argētū, partim uero &
æs. quæadmodū cuiq; uidetur ubi illi desuper sedenti ob-
tulerint, tū pro se quisq; nomina sua protulerint. abeūt.
Quæ cōtinuo minister huic nomenclaturæ destinatus
excipiens sursum renunciat: at ille cuiusq; nomine audi-
to pro singulis precatur. æneum interim complodēs cre-
pitaculum: quo quidem concusso. asper, argutusq; sonus
excitatur. Nec uero ullo pacto fas ei obdormiscere:
quod si quando id acciderit. scorpionum aiunt. ad summū
ob repen-

ob repentem e somno excitare, pessimeq; habere. Ac dormitantis quidam ignauiam non alia pœna lustrari. Sunt autem hæc quæ de Scorpio fabulantur sacra nimirum, & Deorum maiestate digna: utrum uero sic se habeant equidem dicere nō habeo. Alioqui (uti ego arbitror) uel una præcipitis ab alto casus formido eo omni tempore apprime uigilantem reddere sufficiat. Et de pballobatis quidē ipsis hæc nos tradidisse sufficiat. Porro autem templum ad exorientem solem spectat: speciem uero ac modulum nō alia præfert atq; tēpla quæ in Ionia fieri solent. Primum itaq; ingens quædam basis duorum passuum altitudine cui ædes sacra innitur in latitudinem eximiam tenditur: ad quam ascensus breuis ex lapide patet. Atque cuilibet ascendenti magnam cōtinuo admirationem aditus ipse templi præbuerit quippe foribus aureis exornatus est. At uero intus & tēplum ipsum, & templi testæ quæ tota aurea sunt plurimo undequaq; auro scintillant, splendentiq; fulgore renidentia oculorum aciem fallunt, perstringuntq;. Suauissimus quinetiam indidem atq; immortalis planè odor exæstuat, & exundans fertur qualem admodum existere dicunt in regione Arabia. Atq; adeo tibi appropinquanti, ascensumq; aggredienti aura illa felicissime odora uel procul occurrerit. Cunq; ex eo

loco unde redolentiſſima nubes fertur diſceſſeris: nihilo
 tamen ſecius & ueſtis ipſa tua fragrantiffimū odorem
 minime amiſerit: & ipſe nullo tempore iocundiſſimi ſpi
 ritus nō meminere. Sed ædes ipſa non una intus aut ſim
 plex eſt: uerum thalamum diſtinctum habet: quò modi
 co quoq̃; aſcenſu uenitur: idemq̃; nullis foribus aut clau
 ditur, aut ornatur: ſed contra totus ſemper patet. In
 magnum igitur templum omnibus ingredi licet: at ue
 ro in thalamum ſolis fas eſt ſacerdotibus: nec ijs ta
 men omnibus, & citra delectum: ſed qui Dijs maxime
 accepti ſunt, quibuſq̃; totius templi procuratio incu
 buerit. Atq̃; in eodem thalamo ſimulachra hæc ſedēt.
 Hera ipſa, & quem deum diuerſo nomine appellant.
 tãctſi nō alius eſt q̃; Iuppiter. Ambo uero aurei ſunt,
 ambo ſedēt: ſed Herã quidem leones uehunt: at Iuppiter
 tauris inſidet. Porro Iouis ſtatua oīa eius imaginis li
 neamēta: quæ Iouē reſentēt: & caput, & oculos, &
 ſedē nimirū obtinet: ſic ut uel te inuito Ioui eã aſſimiles
 neceſſe ſit. Sed enim Hera multiformē quandã ſpeciem
 obtuent inſinuat. Nã tãctſi ex omnibus q̃ Iunoni aſcri
 bütur Heram ideſt Iunonem cōſtat eſſe: aliquid tamen
 habet & Mineruæ, aliquid Veneris, aliquid Lunæ,
 Rheæ inſuper, Artemidis, Nemeſeos, & Parcarū.
 Ita q̃; altera manu ſceptriū, altera fuſum cōtinet: at in ca
 pite

pite fert radios, turrin, cestūq; quo sola Venus celestis
 insignitur. Forinsecus autem cū cætera huius idoli auro
 fulgent: tū uero pretiosissimæ gemmæ per aurum undiq;
 sparsæ iocundissimorum colorū uarietate oculos inter
 admirationē pelliciūt. Quarum aliæ candidæ sunt, aliæ
 cœruleæ, nonnullæ ex fuluo rutilāt: accedunt & Sardo
 nyches ne illæ quidē pauca & hyacinthi & smaragdi:
 Quas & Aegyptij, & Indi, & Aethiopes, & Me-
 di, & Armenij, & Babylonij ferūt. Illud uero lōge
 maiore admiratione dignissimum qui tacitus præterire
 possim? Si quidē Herae ipsius capiti gemma quædam
 inclusa uisitur, appellaturq; Lycbnis. (uidelicet id no-
 men, uis & proprietates ipsius meruit.) Unde ardētissimus
 fulgor late exilit, & relucet: sic ut in media quoq; nocte
 uelut crebra luminariū flāma uniuersum tēplum illustre
 tur. At interdiu quāuis illā splendoris uim magna ex
 parte remittat, diurnaq; luce fracta infirmā, & uelut
 sub lāguidā claritatē euibret: speciem tamen seruat ual-
 de igneā, intenseq; flāmatā: ut potē plurimo ac efficaci
 cohibiti luminis ardore micātem, ac uelut indignātemq;
 propria radiorū uibratio uel ab luce alia tenuetur, uel
 prorumpere, & lampadem illam nitidissimam circun-
 quaq; eiaculari probibeatur. Sed & aliud miraculum
 in Herae idolo uisitur: etenim si quocunq; stans in loco

ad Deam oculos dirigas: illa uicissim ad te respiciat, intentosq; suos oculos in te habere uideatur: rursum si te alia referas: diuina acies euntem sequitur. Quod ipsū si interim alius aliunde experiatur: paria sibi enenire intelligat. At enim mediū inter Heram, & Iouē locum quoddā simulachrū aureū tenet: nulli profus ceterorum omniū simulachrorū assimile. Quod ut propriā nō habet effigiem: ita diuersorum numinū species representat: appellatur autē SIGNUM. uel ab ipsis Assyrijs. Nec enim uel certū adhuc nomen illi statuerunt, uel de origine, & forma ipsius quicq; cōuenit. Alij quidē ad Dionysīū, alij ad Deucalionē: sunt qui ad Semiramim referant: utiq; ea ratione inducti: q; signi eiusdē uertici aurea columba insideat: nec aliud eos præterea mouet: cur Semiramidos esse autumēt. Atq; signū hoc bis quoq; anno peregrinatur, ad mare usq; ad eius aquæ de qua supra meminimus inuentionē. Porro in tēplū ingredientibus primū ad sinistram solīū quidē solis occurrit: ceterum ipsius effigies in eo posita nō est: cuius rei cum ipse studiose quererē cā causam edidici. Reliquis enim Dijs quorū præsentia, ueraq; numina nō omnibus manifesta sunt: idola statui: pium id cū primis, & laude dignum esse nō negāt. Rursum & Solis, & Lunæ imagines representare uelle: quorum facies proprias, & im-

mortales

mortales in cælo fulgentes, euidētēsq; omnibus nullo mō
 strāte homines cognoscāt id demum extremæ cuiusdam
 insipientiæ uideri. Nā quid necesse (inquiunt) eorū deo-
 rū delineare figuras, qui ipsi nostris oculis nullo nō tē-
 pore obuersantur. Post solium autem idolū Apollinis
 locatū est: nec tamē illud quale passim fieri solet. Quip-
 pe cæteræ Gētes Apollinē adolescentulū primaq; ge-
 narū pube florentē effingunt. At Hirī citra exem-
 plum barbati Apollinis simulacrū ostentāt. Atq; in
 huiusmodi inuento quēadmodū gloriantur, & scientiā
 sibi arrogāt: sic interim Græcos carpunt, cæterosq; ad-
 modum quicunq; speciem pubescentis Apollinis uene-
 rantur. Quod præcipitis inscitæ esse dicant, mancas,
 & imperfectas Deorū imagines statuere: omne autem
 crescens necdū adultum, utiq; mutilū, minimeq; perfectū
 esse cōtendūt. Sed & uestiū cultū Apollini suo adbi-
 bēt: id quod non minus noue ab his excogitatum est. Et
 quanq; de huius ipsius idoli operibus longior nasci pote-
 rat oratio: attamen breuitati studens unum modo admi-
 ratione multo dignissimū paucis cōmemorabo: si prius
 illud obiter de oraculis omnibus admonuero. Cōplura
 apud Græcos, cōplura & apud Aegyptios oracula
 esse: nihiloq; etiā pauciora in Africa, & Asia spe-
 Etari: ueruntamen nullū eorū sine sacerdotibus, aut uati-

bus unq̄ locutū esse. At enim Apollo iste per se ipse
 mouetur, omnēq̄ adeo diuinationē nullius utens lingua
 unus usq̄ ad finē perducit. Diuinādi porrò modum hūc
 seruat: Quoties uaticinari auct. cōtinuo in sede propria
 per se moueri, & agitari: sacerdotes igitur statim eū tol-
 lere: id nisi maturent idolū magis & magis in mediū mo-
 tari, sudare etiā. Dū uero proni summissiq̄ ceruicibus
 sustinent exercet illos, atq̄ agitāt Dēmon ad omnia lo-
 ca se conuertens, & ex alio in alium transiliens. Breui-
 ter sacer antistes ei factus obuiā. Deū de omnibus re-
 bus scitatur, consulitq̄. At ille si quicquam fieri abnuat
 retro relabitur, ferentesq̄ simul, cedere retro, ac reflecti
 cogit: sin rursus probet in anteriorē partem eosdē pro-
 pellit: æque atq̄ auriga quidā. Ad hunc modū plura
 in unum oracula cōgerunt: neq̄ aliquā uel sacrā uel pri-
 uatam rem hoc numine incōsulto aggredi auderent. Sed
 & illos idolū edocet: quis annus: quæ ue anni tempora: ca-
 ritas ne au ubertas futura sit: ad hæc quo tēpore signū
 peregrinari oporteat. Quid illud non ne admirabile
 quod me præsentē fecit? cū enim a sacerdotibus sustine-
 retur: hos quidē infra reliquit: at ipsū in ære ferebatur.
 Ab Apolline Atlātis simulachrū est, iū Mercurij,
 postremo Ilithyæ. Et hæc quidē intra tēplum, quo des-
 cripsimus ordine disposita sunt. Cæterū extra fanum
 ingens

ingēs quædã ara ænea innumeris tã Regū q̄ Heroū
 ex ære quoq̄; statuis exornata est. Quos singulos quo-
 niã pernumerare lōgum esset: eos modo recensendos ha-
 beo: qui memoratu dignissimi uidentur. Primū igitur ad
 templi sinistrã statua Semiramidis posita est: quæ ipsa
 ædem sacram ad dextram ostendit: posita uero fuit hac
 de causa. Legē Semiramis tulerat: uti mortales omnes
 qui Syriã colerent: cæteris post habitis religionibus: sed
 & nulla ipsius Heræ ratione habitæ: se unã colerent,
 se unam placarent. Igitur aßeruabatur hæc lex. Sed enī
 cū nō ita multo post plures à Dijs immortalibus ægri-
 tudines, calamitates, moeroresq̄; pro tanta impietate
 ipsam Semiramim inuaderēt: cœacta demū est resipisce-
 re, seq̄; ab extremo furore ad sanã mentem reuocare. Er-
 go se mortalē cōfessa populis suæ ditioni audiētibus rur-
 sum imperauit: ut à superstitione abstinerent, cultusq̄;
 numinū, Deæq̄; Heræ metu legis publice intermissos
 resumerent. Hinc scilicet factū est: ut sub tali etiam num-
 gestu expressa uideatur: uidelicet Herã placadã admo-
 nens: seq̄; nō iã Deã sed mortalē illã insinuās. In eadem
 ara tum Helenæ, tum Hecubæ, tum Andromachæ:
 ad hæc Paridis, Hectoris, & Achillis statuas ui-
 dimus: sed & Nireus Aglaicæ effigiem meruit: merue-
 runt Philomela, Progne, ac Tereus: illç quidē ad huc
 mulicres.

mulieres at hic in uolucrum iam mutatus. Nec uero
 hisce commemoratis uel aliud signum Semiramidos,
 uel ille æneus quem retulimus Combabus, uel Strato-
 nices longè pulcherrimum simulachrū silentio inuolui
 debent. Adde Alexandrum qui tum propter cætera
 tum ob id quòd iconia illius sit effigies in hoc album fue-
 rit referendus. Iuxta quem Sardanapali quoq; statuam
 uideas cæterum alia figura, alioq; indumento reddita.
 Quinetiam pulchrum spectaculum tibi septum præbue-
 rit in quo magni eximijq; boues, equi, aquilæ, ursi & leo-
 nes nullis uinculis impediti passim errant: in homines
 uero haud quaquā sociant: uerum quemadmodum sacri
 sunt ita cicures imprimis, placidiq; occurrunt. Por-
 rò autem frequens sacerdotum numerus sacra in tem-
 plo procurat: alij enim uictimas maclāt, partim adli-
 bandum necessaria ferunt, quidā igniferi uocantur, sunt
 & qui ob id quod aris ministrant Parabomij dicuntur.
 Equidem cum illic agerem sacerdotes amplius trecen-
 tos rem diuinam facere memini. Hi uero omnes in ueste
 candida incedunt, & pileo utuntur. At enim eorū an-
 tistes (singulis hic annis creatur.) & purpurā induit,
 & aurea tiara insignitur. Accedit alia sacrorum ho-
 minū multitudo, Tibicinum uidelicet fistulatorum, Gal-
 lorūq; & furētū quoq; lymphatarūq; mulierū. Atq;
 sacrificiū

sacrificiū ipsum bis quotidie rite peragitur: ad quod oēs cōueniunt. Et Ioui quidem per summum silētium sacrificatur, nec ulla interim uoce, aut tibia canitur: at uero cū Heræ sacrīs operantur undiq; cantus reddi, tibias inflari crotala complodi uideas. Verum de huiusmodi rei causa nihil mihi exploratum tradere potuerunt. Sed & nō procul à templo stagnum est: in quo plurimi nō unius generis pisces aluntur: inter quos quidā oppido q̄ magni ex imo existūt: qui ipsi & nomina habent, & uocati accurrunt. Cumq; ego id ipsum mirarer: quendam ex eis me uidere memini: qui appendiculam aureā sub aqua uireā rutilantem in pinna gestaret: nec ille tametsi eum sepe spectauerim: suo unq; fraudatus insigni apparuit. Miram porrò aiunt profunditatem stagno inesse: cuius sanē rei periculum ipse non feci: cæterum illud affirmāt: ducentos amplius passus eius altitudinem æquare. Enimvero in medio stagno ara lapidea stat: quæ tibi primum spectanti innare admodum & in summa aqua superuehi uideatur: cæterum eam ingenti aliqua, firmaq; columna fulciri potius crediderim: semper autem coronatur, & odoribus adoletur: atq; plures uulgo intermisso die: illuc precaturi adnatant, & ferta ferūt. Ad hoc stagnum solemnes cōuentus, & quidem maxima cum celebritate fiunt: quas descensiones in stagnum uocāt: propterea

pterea quòd tali tempore sacra omnia in stagnum descendant. Atq; princeps eò Hera aduenit: utiq; in tutelam, & conseruationem piscium: si enim Iuppiter prius uiderit. pisces ab infesto numine ad unum extinguaiunt. Ob id adeo Iouem ipsum tanquam uisendi gratia descendentem. Hera facta obuiam moratur: multisq; precibus exorat tandem. ut in templum se referat. Sed celeberrimi omnium conuentus illi nimirum existimantur. qui ad mare fiunt: uerum quia nihil super his exploratum mihi est: quippe qui nec ipse ad mare descenderim, nec eiusmodi iter expertus fuerim. de ijs modo meminisse habeo. quæ reuersi peragunt. ut potè quæ oculata fide contestari possumus. Urnulas igitur in aquam immersas, easq; ne aqua effluat. cera obsignatas. quisq; suã referūt. Nectamē qui ferūt urnulas. idē resignant: sed est sacer quidā gallus idēq; habitat ad stagnum: qui simul atq; urnulis coram oblati. signacula uiderit, mercedēq; suscepit. singularū uincula resoluit, cerāq; posscit. Vnde plures minæ ipsi Gallo accrescūt. Deinde in tēplū ipsi iſerētes. & libāt, & rite sacrificio peractō. domū quisq; suã regrediūtur. Enimvero festarū omnium. quas eo in loco uideri celebritatū. maximā illa sibi auctoritatē uēdicat: q̄ uere ineūte perficitur. Quā alij quidē Pyrā, alij lāpadē appellant. Porro sacri quod in ea fit

ritus

ritus ad hūc modum habet. Proceras succidūt arbores, atq; in septo defigunt: tum capellas & oues, aliasq; uiuas pecudes admouentes ab eisdem arboribus suspendūt: huc adiiciunt aues, uessem, aureosq; & argenteos lemniscos. Quibus rite peractis circum arbores sacra omnia cum pompa deferunt: postremo flammam immitūt. Qua cuncta statim comburuntur. Ad hæc solemnia multi mortalium & ex Syria, & ex omnibus finitimis regionibus cateruatim confluūt: aduehūt uero sua quisq; sacra & deorum signa ad imitationem illorum. Quin etiam solemnes, & stati dies sunt per quos multitudo in sacrum coit: Galli uero q̄ plurimi, atq; hi quos retuli sacri homines orgia faciunt. Ita q; brachia cædunt, inq; scapulis inuicem feriuntur: simul plures astantium tibijs conciniūt, partim tympana quatiūt, alij entheas quasdā ac sacras uoces effundunt. Cæterum hæc orgia extra templum fiunt: nec enim eos qui operam eiusmodi præstant in fanum ingredi fas est. Sed & non alio tempore Galli fiunt, sacrisq; initiātur. Dum enim illi exerciti furore insaniūt, atq; orgia faciūt nō pauci ex his qui ad spectandum conuentunt simili furore corripuntur. Quo uehementius instincti talia quædam exequūtur: rem enim gratam me facturum arbitror si de ipsorum etiam num sectione meminero. Adolescens itaq; cuius

menti

menti præceptis illa uesania incubuerit • proiectis uestibus uociferans in medium prorumpit : mox ense stricto (meo autem iudicio iccirco hæc multis iam annis obseruantur ne Gallorū numerus deficiat.) sese ipse excidit, eunuchatq; . Iã ergo lymphatus, & uitulans uage per ciuitatem discurrit: manibus excisa genitalia præferens: ab ea uero domo in quam ea proiecerit: & habitum foemineum, & mundum muliebrem assumit. Et hæc quidem in excisionibus peragunt. At enim mortui Galli non eandem quam cæteri sepulturam sortiuntur: uerum ut uita quisq; eorum excesserit: à socijs sublatus in suburbana effertur. Ibi cadauer eo ipso in phæetro quo elatum fuerit ingestis desuper lapidibus obruunt: quibus rite peractis in ciuitatem se recipiunt. Nec uero ante diē septimum eis in sacrum ingredilicet: quòd si has uelut denicales ferias minime obseruantes • præfinitum numerum anteuertant, temereq; introeant, piaculum non modicum contrahunt. Alijs præterea institutis in funeribus utuntur. Etenim si eorum quispiam cadauer uiderit: huic ea ipsa die nefas est ad templum accedere: postera uero ubi se expiauerit, ac religione soluerit ingredi licet. Ad hæc unusquisq; sodalium qui in domo ubi quis moritur • cohabitauerit • usq; ad trigesimum à funere diem sacro interdicitur: quo demum tempore de cur-

so pristinum capite raso sacrorum usum resumit. Nec aliter id fieri fas est. Boues porro mares & foeminas, capras etiam, & oues immolant: sues tantummodo impuros existimantes nō modo immolant sed ne comesse quidem dignantur. Nec tamen desunt: quibus tantum abest ut sues uelut impuri reijciantur ut etiam sancti putentur. Cæterum inter omnes quæ cælo continentur aues augustissima quædam res apud illos habetur columba: adeo ut ne ipsius quidem tactu se dignos censeant: ac si uel inuiti eam attigerint se illa die impios, & nocentes autumant. Propterea columbæ familiares his redditæ & ipsorum domos ingrediuntur, & cibum plerunq; humicapiunt. Sed anteq̃ receptui canimus quædam à nobis de his qui ad solemnes cōuentus se conferunt utiq; cognitu dignissima strictim recensenda sunt. Peregrinus igitur in sacram ciuitatem proficiscens capite & supercilijs corrasis ouem immolat: ac cætera quidem in frustra secans epulatur: tergus uero humi sternens genu huic incumbit, pedesq; & caput matæ suæ ipsius capiti super ponens sub tali habitu precatur, oratq; ut præsens uictima litet, benigneq; suscipiatur: & alia opimiore, multoq; auctore se iterū uouet facturū. Sic admodū rite operatus caput coronat: nec secus cæteri oēs peregrini faciūt. Hi simulac domo
 profecti

sunt summa quadam religione seipfos inter eundem macerant, affliguntq̄: si quidem uel ad reprimendam stim. uel ad lauandum non alia q̄ frigida utuntur: & si quā in itinere lasso corpori quietem indulgeant in nuda tantum humo proiecti cubant, & somnum capiunt. Quòd nefas esse dicant. ante q̄ sacram peregrinationem conficiant, & domum quisq̄ suam redeant. corpora cubili instrato, fulcrisq̄ hærenti reclinare. Sunt autem in ciuitate Hira Xenodochia: quò peregrini diuertant: uidelicet ob id ipsum: certos quæq̄ exterarum ciuitatum publice hospites ibidem habet. Vt municipes uel ignoti benigne ab his recipiãtur. Idẽq̄ ab Assyrijs Magistri appellantur: propterea: quòd uelut Duces quidam aduenas cunctorum admoneant. Nec uero ab his uictimæ in sacro maclantur: sed ubi eas ad aram admouerint, in superq̄ libauerint: rursum domum agunt: ubi & immolãt ipsi, & precantur. Est & alius sacrificandi ritus: animalia sacra quæ immolaturi sunt: coronata à uestibulis templi demittunt, quæ decidentia ex lapsu pereunt. Nonnulli autem paruos ipsorum liberos in saccum inclusos ab eodem loco se demittere minantur: non tamẽ ut uictimas iaciunt: sed manibus interim tenent, ac reducunt: eos uero per lusum boues appellant. Præterea notis quibusdam singuli insigniuntur: partim quidem in manuum iun-

cturis,

Eturís, partim uero in ceruicibus: Quo circa oēs Assyrii stigmatici sunt. Nec uero ille postremo ritus prætereundus fuerit: in quo ijdem cum solo ex Græcis omnibus Troezeniorum populo consentiūt. Etenim Troezenij (ut & hoc obiter referamus) legem tulerunt ne qua uirgo, neue quis adolescens, prius connubio iungeretur q̄ Hippolyto comam detondisset: Quam legem etiam nunc obseruant. Porro eiusmodi consuetudo in ciuitate sacra seruatur: etenim adolescentuli nouã genarum pubem uelut quasdam primitias dedicant: crinesq̄ puerorum in ipso statim natali consecrantur. Quos ubi in fanum uenerint desecant, & desectos hi quidem in argentea multi etiã in aurea uascula includunt & nomine cuiusq̄ in scripto templo affigunt, hisq̄ peractis abeunt.

Quin ego ipse cū tener adhuc essem huiusmodi religionē impleui: meumq̄ ipsius & nomen, & crinē in eodem templo cernere adhuc est.

FINIS.

b

Geor-

VM ADOLESCENS
 superioribus annis exercendi ingenij
 gratia. Græca nonnulla in latinum ser-
 monem uerterem uenit in mentem Lu-
 ciani opusculum de Dea Syria ad ea
 tempora (Quod scirem) ab interpretibus intactum
 latinitate donare. Quod cum absoluissem ut meorum scri-
 ptorum plerunq; me poenitet eo consilio seposueram:
 quod uererer ne non satis eiusmodi interpretatio docto-
 rum hominum auribus satisfaceret. Ita plures annos lu-
 cubratio nostra cum blattis & tineis rationem habuit:
 periisset autem penitus ut fortasse merita erat nisi mihi
 his proximis diebus quibus ab aulico labore feriabar
 scriniola mea uersanti, atq; aliud agenti ea ipsa in ma-
 nus incidisset. Caput uero mi Laurens continuo queri-
 bunda uoce impietatis me accusare. Quasi eam in uincu-
 lis iniuste, nihilq; tale meritã detinerẽ. Orare igitur me,
 atq; obtestari ut se dimitterẽ ne, ue sibi lucẽ iuiderẽ: quod
 si nõ per oia satisfaceret saltẽ atatis nostrẽ excusatiõe
 se usuram esse affirmabat. Itaq; expugnatus tandẽ sum:
 atq; opusculo summatim retexto: & quantum fieri poterat
 emendato.

emendato nunc demum in lucem ædere, atq; Henrico
 illustrissimo & humanissimo Principi dicare consti-
 tui. Priusq; uero id fieret tuo unius iudicio ut potè uiri
 amiciissimi, eximiaq; doctrina, & ingenio præditi subij-
 ciendum statui: uidelicet ut ueterem meam consuetudi-
 nē retinerem quæ uis mea scripta acri tua censura per-
 inde ac Lydio quodam lapide explorandi. Cæterum
 illud meminisse te uelim me in Antiochi amoribus ora-
 tiones Seleuci & Erasistrati: Quas Lucianus paucis
 admodum fuerat executus: iccirco pluribus uerbis di-
 lataste quòd saluo authoris sensu id non ingratiū
 futurum existimarem. Præsta te igitur mi
 Laurens assentatione remota iudicem
 integrum: emenda omnia quæ tibi
 uidebuntur dele, expunge. Ea
 nanq; apud me authori-
 tas tua est: ut quod tu
 de lucubrationi-
 bus meis sen-
 seris
 id ipsum Oraculi uice merito sim habiturus Vale.

LAVRENTIVS CACE
res ad Georgium Coelium.

*Quàm ridiculum tuos amicos
 Quos longe exuperas nimis facete
 Cœli prodere uelle consulendo.
 Quis non suspiciat tuos labores?*

*A me purius, elegantiusue
 Nil lectum memini in libris latinis:
 Illa sed mage parte qua diserte
 Narras illicitos nouercæ amores.
 Mitto quòd lepide iocis libellus
 Miscet seria, fabulasq; narrat
 Vt sunt omnia dicta Luciano.
 De templo Syriæ Deæ uetusto,
 Siue hoc Deucalion baratro ab imo
 Absorpto mare, seu dicauit Euan,
 Seu Semiramis, aut resectus Attis,
 Siue uxor miseri patris Seleuci,
 In quam Combabius esset ut fidelis
 (In terram omen eat) sibi uiriles
 Partes exsecuit. Sed ante cœli
 Reges negligerem decem Seleucos,*

Reginas

*Reginas totidem, decemq; regna
Quam tali cuperem rapi furore.*

❧ F I N I S. ❧

❧ IN HOC LIBRO HÆC
CONTINENTVR.

❧ GEORGII COELII LVSI-
tani de Patiëtia Christiana liber unus carmine He-
roico *Ad Henricum Infantē Portugalliæ Ar-
chiepiscopum Bracarensem.*

❧ Item *Lamentatio Diuæ Mariæ Magdalenæ
ad Domini nostri Iesu Christi sepulchrum eodem
authore.*

❧ *Eiusdem carmen Heroicum ad Ludouicū Infan-
tem Portugalliæ de simulacbro uirginis Deiparæ
ab ipso in direptione Urbis Tunetis reperto.*

❧ *Eiusdem nōnulla epigrāmata & ode monocolos.*

❧ *Victoria Lusitanorum aduersus Turcas eodem
authore carmine Heroico.*

❧ *Eiusdem elegia in obitū Alfonsi Cardinalis In-
fantis Portugalliæ.*

❧ *Conquestio Virginis Deiparæ cum Domini no-
stri*

*stri Iesu Christi corpus de cruce depositū est: eodē
 auctore carmine Heroico.*

➤ *Luciani de Dea Syria liber unus eodem auctore
 interprete cum præfatione eiusdem carmine Heroi-
 co ad Henricum Infantem Portugallie, Archi-
 episcopum Bracarensem.*

*Excusum est hoc opus nunc primum æditum & emē
 datum, compositum à Georgio Cælio Lusitano
 nobili uiro, ac Reuerendissimi Domini excellen-
 tissimiq; Principis Henrici Infantis Por-
 tugallie, Archiepiscopi Bracaren-
 sis, & Hispaniarum Primatis
 à secretis. Apud Ludoui-
 cum Rotherigum Ty-
 pographū Biblio-
 polamq; Re-
 gium*

*Anno à uirgineo partu,
 M. D. XL.*

BIBLIOT. LA. N. AZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

PANDIMIGLIO

21 DIC. 1970

LEGATORIUM ROMA

